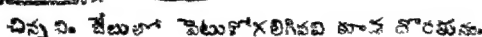

No. 15.

సంచిక ౧౫

ఉ. గ. సి. రామానుజంశెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బాడ్యే, మద్రాసు.

ది డక్కా ఆయుర్వేదీయ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

ఈ దిగువ తెలుపబడిన పుస్తకములు ఇనాముగా పంపబడును.

ప్రచండమైన ఈ ఉష్ణ కాలమునందు దేహమునున్న ముఖ్యముగ మెదడునున్న చలగ పెట్టుటకు

పసిది జేందినది.

(3497)

ఆర్థిక ఔషధశాల, 7. ఆదియప్ప మొదలివీధి, వేవేరి, మదరాస్.

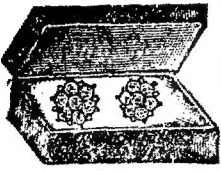
(25)

8440 ఆర్యాయుర్యేణోపధనిలయము, కాకినాడ.

భట్టి విక్రమాదిత్యుని కథలు

24 నిండు పేజీల పటములు. 486 పేజీలు. నిండు క్యాలి కోలైండు, ఆ బాలగోపాలము చతురతగల తెలి. రసవంతమును చమత్కారమును ఆయన కథ లెన్నియోగలవు ధా 2-4-0 వి. పి. భిక్షులు కి ఆటాలు.

ఎలక్ట్రోబంగారు గిల్లు ఆభరణములు

ఇమిటేషన్, డైమెండు ప్రకాశ వంతముగు రాళ్లు చూపుకు 500 రూ వలెంచ తగినవి. బహునాణ్యమైనది. ధరలు కారుచాళ. 7 తెల్లగాళ్ల కమ్మలు పెద్దజు 2-12-0 ఇదేమాదిరి చిన్న జు 2-8-0 150 X జులు కట్టిన మేలకకపు లక్ష్మీవిగ్రహము కలిగిన వడ్డాణము 3-0-0 (వెంచి 1/2 కాసులవంద రు 6-0-0 (వెంచి 1/2 కాసులవంద రు 5-0-0 3 పేట గడియారం గొలుసు 3-0-0 వి. పి. కమ్మలు ప్రత్యేకము. వలయువారు ఈ ఆద్రసుకు వ్రాసిన కేటలాగు పంపబడును.

కె. నాదముని అండు సన్ను, (2792) 164 చైవాబజారుగోడ్డు, మదరాసు

కర్మపథము! జాతకరత్నము (పురుషుల కిక్కెవ!!

PART 1

జన్మనక్షత్రము. పుట్టితేదీ వేళమున్నగువి లేకయేసం వర్తన ఫలితములను క్యాల్క్యులేషన్ రీడింగుతో సహా యొన్ని సంతర్సములైనను జ్యోతిషుని సహాయము అక్కరలేకయే తమం తట తాము వ్రాసికొనగలరు ధనము, సంతానము మున్నగు వ్యాదకళభావములతో మీరూ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుగ్గాడు. దీనివెల రు 2 మాత్రమే.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, (3291) ఖింకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

బట్టోపుష్ప సారము

ఇది మంచి సువాసనగల ఆత్మ, 1-2 చుక్కలు వైన చర్మకయెడల అనేకపుష్పముల కాసనను గుప్పించి కొట్టుచుండుటయే గాక దేహమునకు చల్లదనమును అనందమును గలిగించును—రు 3, ఖరీదుకు రాదగిన సువాసన తలకూనెలను 2-0-0 ఖరీదుగల యీ 1/2 బొమ్మ సీసాతో సులభముగా మీరే చేసికొనవచ్చును. (3351-4)

1/2 బొమ్మ సీసా రు 2-0-0; 1/4 బొమ్మ సీసా రు 1-2-0. 1/8 (ద్రామ) సీసా 1 కి రు 0-10-0. ఎన్నిటికైనా వి. పి. చార్జీ రు 0-6-0. పి. జి. పి. అండు కంపెని, పెరిదేవి, నెల్లూరుజిల్లా.

మలయ చందనము

గనేరియా అను నెగరోగమునకు కుకారము పథ్యము లేదు. పిచికారీతో పని లేదు.

ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల నెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్యును. స్త్రీలకును మువ్వగులుకును కూడ ఇది రాజోపధము. (1251) డబ్బీ 1 కి వెల 2-4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

(3081) "కత్తి కట్టలు"

కెడ్డకత్తి గల్లి గజము బాడుగు గలవి. సాగవైవిధ్య. 1-కి దూపు 4-8-0. దజను కోనువారికి 1టి ఉచితము. పోస్టేజీభరణుకర. కలయువారు ఆర్డరుతో 2కరూపాయి అదాన్సు పంపవలెను. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండు కోట్లబ్బ అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc. పెద్దాపురం, (గోదావరిజిల్లా) కె.జి.గ్రాఫిక్ ఆ. డెజిన్ ఇండస్ట్రీస్ పెద్దాపురం.

బహుమానము

వైద్య విద్య ఆయుగారోగ్యైక్యైక్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును. రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, (8198) 27, చీవాబజారుగోడ్డు, మదరాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

మోరి

రాజోలు తాలూకాలో చేరిన మా మోరి గ్రామమున నిన్న (18-వ తేదీ) సంపూర్ణహారతాళము జరిగినది. కొట్లన్నియు, చిల్లర దుకాణములతో సహా మూసి వేయబడినవి. చాల మంది యువపసిందిరి. కాంగ్రెసు సంఘమున సభ్యులు చేర్చబడిరి. వాలంటీరులు సాయంకాల మధ్యకు గాంధీ భవనంలో ఊరి వెంబడి తిరిగి విదేశీవస్త్రములను ప్రోగుచేసి స్వరాజ్య కార్యాలయమువద్ద దహనము గావించిరి. శివాలయమున అభిషేకములు చేయబడినవి. (ఒక విశేషము.)

ఏలూరు

ఈ నెల 6-వ తేదీ లగాయతు జాతీయవారమంతయు కాంగ్రెసుసభ్యుల చేస్తుటయు స్వరాజ్యనిధికి సామ్యునమాలు చేయుటయు ఖద్దరు విక్రయించుటయు జరగవలెననిది. 18 తేదీన జాతీయిల్లు, రైసువిల్లు, దుకాణములు సామ్యు కాఫీహాట్లను సహా అన్ని కట్టివేసి పూర్తిగా మార్తాలు జర్పబడినవి.

మాపురవైక్యభావములతో శ్రీ మోతే జమీందార్లు ఖద్దరు ఫ్యాక్టరీ కొట్టుటకు సమ్మతించినారు. మిగతా వైక్యసోదరులున్న వత్సానామగా సదరు ఫ్యాక్టరీకి వాటాలు తీసి కొనుటకు సిద్ధముగా నున్నారు. సదరు ఫ్యాక్టరీ రు 50000 అ తో యీ కార్యమును ప్రారంభించబడును.

12 తేదీ రాత్రి తెలులూరుగ్రామములో మొట్టమొదటి వైక్యజ్వగార తమకుమార్తె వివాహసమయమందు స్వరాజ్యనిధికి రు 22-0-0 లున్న హనుమంతరాయనిధికి బందరు జాతీయ కళాకాలకు 22-0-0 లున్న విరాళ మిప్పించిరి. ఒక విశేషము.

విశాఖ పట్టణము

ఏప్రిల్ 1 తేదీ మొదలు ౧3 తేదీ వరకు మాపురమున జాతీయవారము జరుపబడెను. 1 తేదీన మహాత్మునిపటముతో భజనతో పురదీపుల నూలేగింపు జరిగినది. 2 తేదీ మొదలు తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి ప్రయత్నములు జరిగెను. కొందఱు నగదు పూర్వకముగ వెంటనే నిధియొసంగి సత్కరించిరి; కొందరు నెలవారీగా చందానిసంగుటకు వాగ్దానముల నొసంగిరి. ఖద్దరువ్యాపకయు చాలవఱకు జరుగుచున్నది. మ-రా-శ్రీ. కొల్లూరు నూర్యనారాయణగు ప్రగార జాతీయవారమున లాభ మేమియు దీసికొనకుండ అసంధరకే ఖద్దరు విక్రయించిరి.

౧3 తేదీ నిండుమిండుగ సంపూర్ణమైన హారతాళము జరిగెను. ఒకటి కండు కాఫీ హాట్ టెక్సుచాత్రము, మూడుబడతేడు. అంకోకటి తమిళుడి. సాయంకాలము మహాత్మునిపటముతో నూలేగుచు సమద్రపుటొడ్డున సభ జరిగెను. అందు మ-రా-శ్రీ, కొల్లూరు నూర్యనారాయణగు ప్రగారను (బహ్యశ్రీ) మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రిగారును పంజాబు దౌవ్యముల గూర్చియు ప్రస్తుతపరిస్థితులగుర్చియు విపులముగ ముచ్చటించిరి. (ఒక విశేషము)

జాల్మిబడర్స్ ద్వితీయసంవత్సర బొడ్డింటుక్ టోర్నమెంటు

ఈ బొడ్డింటుక్ టోర్నమెంటు వెంటకగిరి టవున్లో 1922 సం. ఏప్రిల్ 1-వ తేదీ జరగవలెను. వెల్లూరు, చిత్తూరు, గుంటూరు, కడప, ఆనంతపురము జిల్లాలోని సంవత్సరకాలపు నుండియైన ఆడుమందు టీములు చేర్చుకొనవలెను. ప్రతిటీముకును ప్రవేశముల్యము మా 3/ ఏప్రిల్ నెల 29-వ తేదీలోపల టోర్నమెంటు కెక్రెటరీవారికి అప్పి కేవలము చేరవలయును. దీనినిగురించి ఇంకనితివిషయములు పెక్రెటరీవ్యా రావాసికను గొనవచ్చును. మూడు సంవత్సరములు వరుసగా గెలిచిన వారికి సుమారు రూ 65 వెలగల వెండిగన్నె ఇవ్వబడును. ప్రతిసంవత్సరమున గెలిచిన విదుగురికిని విదుమెడల్య ఇవ్వబడును.

For sale.

60.B. H. P రషను కుర్చాయిలు యింజను మంచి వర్కింగు ఆర్డరులో ఉన్నది. కావలసినవారు యీక్రింద అడ్రసుకు వ్రాయవలెను. (39) చుండూరు నాగభూషణంగారు, బెజవాడ.

నోటీసు (19)

లేటు మా పిఠెండ్రి గాదె అచ్చయ్యగారు 1916-వ సం. మార్చి నెల 12-వ తారీఖున వ్రాయించిన విల్లు ప్రకారము ఆయన భార్యకు యిచ్చిన దత్తత అధికారము అనుసరించి "పుప్పరి" అనే మా చిన్నవానిని దత్తత యిచ్చుటకు నేనున్న అంగీకరిస్తు వున్నప్పటికిన్ని ఆమె దురుద్దేశముతో మరియొక పిల్లవానిని దత్తత చేసుకొనుటకు ప్రయత్నము చేస్తు వున్నట్లు తెలియుచున్నది. అట్లు యెవరైనా ఆమెకు దత్తత యిచ్చిన యెడల సదరు దత్తత లాప్రకారము గాని అచ్చయ్యగారు వ్రాయించిన విల్లుప్రకారముగాని చెల్లవేరదని తెలుసుకొవలెను.

మారీచు } గాదె కామరాజు వ్రాలు. తలెట తాలూకా } (కృష్ణాజిల్లా) 5-4-1922.

నోటీసు.

బందరు సబుకోర్టువారి పుత్తరువు ప్రకారం లేటు మాడపాటి వెంకటేశ్వరరావుగారి కుమారుడు సూర్యనారాయణరావుగారి తాలూకు పుయ్యూరులో వుండే మాగాణిభూముల అమరకం 1332 ఫసలీకి యేకుసాలుకు యీ నెల 28 వ తారీఖున పుయ్యూరులో వేలం వెయ్యబడునని యిందు మూలముగా తెలియచెయ్యవలెననిది.

(86) కస్తూరి కృష్ణానందం, బండ్ల, 18-4-22. రీకరు.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహ రావుగారిచే రచింపబడినది గ్రంథములు—నాటకములు

Table with 2 columns: Title and Price. Rows include నర్మదాపురుకుత్సీయము (0-12-0), రాధాకృష్ణనాటకము (0- 8-0), కోకిల (0-12-0), విప్రనారాయణ (0-12-0), వనవాసరాఘవము (0-12-0), విజయరాఘవము (1- 0-0), కళ్యాణరాఘవము (0- 8-0), బుద్ధబాధసుధ (1- 0-0), వృద్ధవివాహము ప్రహసనము (0- 8-0), హాస్యవల్లరి (0-12-0).

(అచ్చులో నున్నవి) సాక్షి 1 వ వాల్యూము, 2 వ వాల్యూము, మూడవవాల్యూము. [3513]

పూర్ణి మముద్రిక—నాటకములు వలయువారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులు గారు, పితాపురం. అని వ్రాయవలెను.

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

- 1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు 0-1-0
2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (వచనము) 0-1-0
3. భారతమాతపలుకులు (పాట) 0-1-6
4. స్వరాంజ్యందోళనము (వచనము) 0-1-6
5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట) 0-2-0
6. ఆంధ్రపౌరుషము (పద్యరత్నములు) 0-2-0
7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కథనల) 0-2-0
8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు) 0-3-0
9. రామదండుపాట (రాధామజన) 0-3-0
10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు 0-3-0
11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము 0-3-0
12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు) 0-4-0
13. లోకమాన్య బాగ్గం తిలకు మారికధ 0-8-0
14. స్వరాజ్యదర్పణము (కాంగ్రెసుకథ) 0-8-0
ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు స్వదేశపుస్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

జపానువలన భయము

నార్తకీపుత్రులు హెచ్చరిక

ఏప్రిలు 17:—జపానునుగురించి భాగ్యత్రయ నందుడు అను కీర్తి క్రింద నార్తకీపుత్ర ప్రభువు దేయిలీ మెయిలు పత్రికలో వ్రాయుచు నిట్లు దెలిపిరి:—జపాను సైనిక వ్యాపారము వలన ప్రపంచమున కంతకును అందు ముఖ్యముగ బ్రిటనువకు అపాయము సంభవించునన్నది. జపాను ప్రభుత్వమువారు తమ దేశమునందును విదేశములందును అమితముగ సేవలను నొకాదళమును వృద్ధి చేయుచున్నారు. చైనా సముద్రములందు జపాను వారు నాకాదళము నధికము చేయుచున్నారు. జపాను ప్రభుత్వమువారు పన్నుల సభికముగ విధించి నైస్యము సభిక మొనర్చుచుండిరి. వాషింగ్టను తీర్మానముల ననుసరించి జపాను తనతీరముల రూపమును మార్చును మార్పునకు చుట్టి గాని వేరుగాదు. 1914 సం॥ నందు జర్మనీ ఆధిక్యము నే స్థాపించవలె నను పక్షము జర్మనీయుం డెంత బలవంతముగ నుండెనో జపాను ఆధిక్యమును స్థాపించవలెనను పక్షమువారు జపానుగొద్దిక్కు దంతబలవంతముగ నున్నారు. జపానునందు యుద్ధ కాభివృద్ధి యొడంబడిక నెక్కుడుగ లక్ష్య పెట్టుట లేదు. ప్రజలయందు జపాను నెడల ననుకూలభావమును వ్యాపింపజేయుటకుగాను వారు ఇతర దేశములందు చాల వార్తాపత్రికలకు లంచ ములిచ్చియును బయస్కీపులములనును అపరిమితముగ ప్రచారము నల్పుచున్నారు. ఈ ప్రచారము ఇంగ్లండునందును సంయుక్త రాష్ట్రములందును అధికముగ నున్నది. జపానువారు ప్రభుత్వమున చైనాయందును తిరువాతి ప్రపంచ మంతటియందును తమ యాధిక్యమును స్థాపించుటకు ముత్తించుచున్నారని వాక్యంక గొప్ప యుద్ధాంగి దెలిపెను. సంగ్రామ సమయమున జపానువారు చైనానుండి పుచ్చుకొనిన 21 మరతులను ఎప్పటికిని మరచిపో జాలము. ఇందువలన వారియుద్దేశములు సువ్యక్తములగుచున్నవి.

జెనోవా సమావేశము

జర్మను-సోవియట్లు ఒడంబడిక

ఏప్రిలు 17:—రష్యా జర్మనీలు జెనోవానందు సంధిగావించుకొనెను. యుద్ధనష్టపరిహారముల నిర్వహణములవాడును రద్దుపరుచుకొనిరి.

జెనోవా సమావేశమునందు ఆశ్చర్యము

ఏప్రిలు 17:—రష్యా జర్మనీలు ఒడంబడికను గావించుకొనెనను ఆకస్మికవార్త జెనోవాసమావేశమున ఆశ్చర్యము నందు ముంచివేసెను. జెనోవానందు దీయెడంబడిక గావించుకొనుట వలన నిందు విశేష ముండునని తలంపరాదని జర్మను ప్రతినిధులు దెలిసిరి. దేశమునందు అందఱును ఆస్తి సమానముగ నియమలెనను మరతును రష్యనులు వదలుకొనినయియు ఇరుదేశములవారును పరస్పర ఆర్థిక సదుపాయముల నొనర్చుకొందు రనియు ఈ యెడంబడికవలన జర్మనీ కిరీతదేశములతోనుండు సంబంధములం దెట్టిమార్పులను గలుగజాలవనియు జర్మను ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

సమావేశమును తృప్తికరించుట

డబ్ల్యు స్టేట్సుగారు జెనోవానుండి తైముప్రతిక కిట్లు వ్రాయుచుండిరి:—బోల్షివిక్కులను జర్మనులును గలిసి జెనోవా సమావేశమునకు పరాధమను గావించిరి. జర్మను రష్యను ఒడంబడికయొక్క అర్థము చావంతట నడియే దెలియుచున్నది. కేసు సిద్ధాంతముల సంగీకరించిన జర్మను లా సిద్ధాంతములను తృప్తికరించి సమావేశమునకు అపాయము గలుగజేసితి. తమకు సరిమానసాన మియలేదనియు తమకు నొకవైపునకు ద్రోసి మిర్రమండలివారు రష్యాతో రహస్యముగా సంధిచర్చల గావించుచుండెనియు అందుచే వాము ప్రత్యేకముగ సంధి గావించుకొనుట వ్యాసముగనే యున్నదనియు జర్మనులు నుడువుచుండిరి. రష్యను లింకను తమ చర్యను సమర్థించుకొనలేదు. కాని స్టాన్బుల్ ప్రభుత్వము చట్టసమర్థత మొనరిన మిత్రమండలిచే నొప్పించి రష్యా ఋణముల వాద్యతను ద్రోసివేసికొనుటకు రష్యనులు ప్రయత్నించుచున్నారనుట ఇందువలన నుచిదితము.

ఉదకమండలములో నిన్న సాక్షాత్తము విల్లింగ్డొడ్ ప్రభుదంపతు లొక నాట్యమును జూచుటకు వెళ్లిరి.

నర్. సి. శంకరక నాయకగారు ఉదకమండలమందలి ప్రభుత్వమందిరమునుండి బయలుదేరిరి.

సమీప ప్రాచ్యసమస్య

నిష్పక్షపాత మవసరము

తైముప్రతిక వ్యాఖ్యానము

ఏప్రిలు 17:—తైముప్రతిక సమీపప్రాచ్యమును గురించి ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—మిత్రమండలివారు కెమలిష్టుల కిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమునందు వాము గ్రీకు సైనికచక్రవర్తి అపజాలచని తెలుపుట చాల పొరబాటు. మిత్రమండలివారు గట్టి పట్టుదలను నిష్పక్షపాతమును గవ్వరచిననేగాని సమీపప్రాచ్యమున కాంతి నెలకొనజాలదు. కెమలిష్టులకు, తాము మిత్రమండలితో సంబంధపడెనో లేక గ్రీకులతో సంబంధపడెనో లేక ఈ యద్దరతోడను గల సి సం ప్రదిం పవలసియుండనో తెలుపుట అవసరము. స్మిర్నాను విడువకుండ నుండుటకు గ్రీకు లచ్చట గావించుచున్న సైనికసన్నాహములను మిత్రమండలివారు తీవ్రముగ నిరసింపవలెను. గ్రీకులచర్చల గనిపెట్టుటకు మిత్రమండలివారు ఆవలియాయందు అధికారులను నెలకొల్పవలెను.

ఇండియా - ఖిలాఫతు

ఆంధ్రప్రభువు అభిప్రాయములు

ఆంధ్రప్రభువు మార్చి 20నాటి పత్రికయందు భారత దేశమునకును ఖిలాఫతు సమస్యకునుగల సంబంధమును గురించి ఇట్లు వ్రాసిరి:— సెల్యు సంధిలో తురుష్కుల కనుకూలముగ మార్పుల నొనర్చియెడల భారత దేశమునందలి ఖిలాఫతుయొద్ద మమునందు పట్టు నడంబడినయి నందువలన భారతదేశమునండు ఆరాజకమువలన నపాయములు తగుననియు భారతప్రభుత్వము వారు దెలిసిన అభిప్రాయములు పొరబాటున నమ్ముటకు చాల కారణములుగలవు. భారత ప్రభుత్వమువారు నమ్మకస్థుడైన యొక భారతప్రతినిధిని కాన్పూరి నోపిలువ కచ్చటికినెత్తుట స్వయముగ విచారించుటకు పంపవలెను. కెమలిష్టులును అధికారమును తొలగిపోయెట కెత్తించుచున్నారని అప్పుడు మువ్వకముగా గలదు. జలసంఘటన తిరిగి కాన్పూరినోపిలువ కిచ్చివేయుట యనగా బోల్షివిక్కుల కిచ్చివేయుటతో సమానము. కెమలు పాపా బోల్షివిక్కులతో గలసిపోయెను. జలసంఘటన గురించిన సమస్యలను నల్లసముద్రతీరమున గల రాష్ట్రముల ప్రతినిధులుగల యొక సంయుక్త సంఘమువారిచే పరిష్కరించుకొనవలెనని ఆంగ్లరాసోవియట్లు ఒడంబడికయందు గలదు. ఈ సంఘమునందధమము ఆర్ధురు సోవియట్లు ప్రతినిధులను ముగ్గురు ఇతర ప్రతినిధులకు, నుండురు. బోల్షివిక్కులు కాన్పూరి నోపిలువ లోబరుచుకొనుట కెత్తించుచున్నారని ఇందువలన తెలియగలదు.

జెనోవా సమావేశమునందు దమను జేచ్చుకొనక పోవుటకు కెమలిష్టులు తమమునమ్మతిని దెలిపిరి.

చైనా - నల్లమందు ఉత్పత్తి

ఏప్రిలు 17:—నానారాష్ట్రములమితివారితే నియమింపబడిన నల్లమందు విచారణసంఘమునందు బ్రిటిషు ప్రతినిధిగ వనిజేయుటకు సర్. బాల్ జార్జునుగారు జెనోవాకు ప్రయాణమై వెళ్లు సందర్భమున నిట్లు నుడివిరి:— ఈ సంఘమువారు ప్రపంచమున వైశ్వమునకు యంతనల్లమందు గావలసియుండునో నిర్ణయింతురు. నల్లమందు నిషేధము ప్రభాభిప్రాయముచే కొనసాగవలెను గాని వెలుపలనుండి ఉత్పత్తి గావించుటవలన సాగజాలదు. చైనాయందు రాష్ట్రీయ గవర్నరు నల్లమందు పంట నడపించి భూమిపన్నును విధింతురు. అందుచే సభికమగు పన్ను నీయవలసి వచ్చెగాన ప్రజలు నల్లమందు నేపంట చేయుదురు. చైనాయెడల నితరదేశములు సానుభూతియు సహకారమును గవ్వరపవలెను. చైనాయందు ప్రభాభిప్రాయము చాల నిస్పృహయింపబడుచున్నది. అందుచే చైనాయందు పాశ్చాత్య దగ్గములకు అభిప్రాయములను వ్యాపింపజేసి నల్లమందు ప్రచారమును లింగింపవలెను.

మార్చిహంతు లేఖకుల సంఘము:— మదరాసు

ముత్యాలపేటలోని యీ సామెనాంతు లేఖకుల సంఘముయొక్క 28వ వార్షికోత్సవము శేష గురువారము సాయంత్రము 5 గంటలకు ముత్యాలపేట హైస్కూలునందు జరుగును. రా॥ బి॥ టి. రంగాచార్యులు బి. ఎ. టి. ఓ. ఎం. ఎల్. ఏ. గార్ల గాన శాధిత్యము వహింతురు. వచ్చుపక్షకళాశాలలో ఆర్థికకాస్త్రయవస్థాపకులగు శ్రీయుత సి. ఎస్. శ్రీనివాసచారి ఎం. ఏ గారు “భారతదేశమునందలి పత్రికా ప్రచారాభివృద్ధి”ని గూర్చి యవస్థానింతురు.

స్థానికవార్తలు

అఖిలభారతీయ విశ్వకర్మోద్ధారణ సంఘము యొక్క (డి ఆల్ ఇండియా విశ్వకర్మ లిబరల్ ఫెడరేషన్) వస్త్రాంధ్ర రాష్ట్రీయ విశ్వబ్రాహ్మణ మహాసభ చిత్తూరునందు ఈనెల 23-వ తేదీ అది వారమున జరుగును.

మద్రాసు ట్రాంవేలు:— ఏప్రిలు 20-వ తేదీ గురువారంతా తిరువల్లి క్లౌజి శ్రీపార్థసాధిస్వామి ఆద్వాల బ్లక్కి యూరేంగుపును జూచుటకు వెళ్లువారలసౌకర్యము కొరకు ట్రాములు ఆరాతి రెండు గంటలవరకుగాని ఆవస్థమైతే ఆ వైగాగాని కష్టంపానూ, కలపేట, వినుకవాను రోడ్డులమధ్య నడచును. సెంట్రల్ స్టేషను, వినుకవాను రోడ్డులమధ్య ట్రాములు ఎప్పుడును నడచుచుండును.

శ్రీపార్థసారథిస్వామి రథోత్సవము:—నిన్న ఉయము తిరువల్లి క్లౌజి తిరిగి ఖద్దరుభజనము గను. పార్థసారథి శ్రీస్వామి రథోత్సవమును జూచుటకు పురమండలి అన్నిభాగములనుండి పౌరులు విశేషముగ నేలేంచిరి. తత్సందర్భమున స్వదేశోద్ధయ వ్యాపకమునకు ప్రయత్నియును జరిగెను. భజన చేసినవారిలో అధిక సంఖ్యాకులు ఖద్దరు వస్త్రధారణ చేసి యుండిరి. రాట్నమునుగురించి బోధించుచు భజనచేయుచు ఖద్దరు ఉత్సవము నాలుగు వీధులలో తిరిగెను. వాలంటీర్లు కద్దరుబట్టలను విక్రయించుచుండిరి. ట్రిప్పి కేసు వకీళ్ల నేతులు భజనోత్సవములో ఆత్మ్యత్వానముతో బాట్లానిరి. స్థానిక కార్యకర్తలు కమిటీవారు శ్రీస్వామికి ఖద్దరువస్త్రమును సమర్పించిరి. ఆ వస్త్రమును స్వామి కలంకరించిరి. గడ్డు యొక్క చక్రములవిడలిమిభావంలో “మహాత్మాగాంధీజీ” అని వ్రాయబడిన. రథమున కొకవక్త్ర గాంధీమహాత్ముని చిత్రపు తగిలించబడిన. రథమునలాగుచున్న వారుకూడ గాంధీ కీర్తనలు బాడుచుండిరి.

న్యాయస్థాన వార్తలు.

మద్రాసు హైకోర్టు

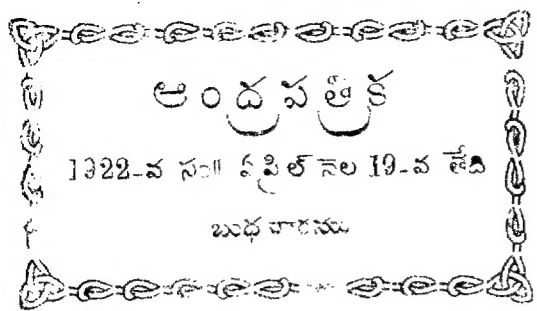
కాజీ అబ్దుల్ రహీమాన్

ఖాజీ అబ్దుల్ రహీమాన్ అనునాతిడు రాయపేట కాపు ర్గడుడు, నిన్నటిదినము హైకోర్టులో, తాను క్రిందటి అక్టోబరులో పేరు అబ్దుల్లా అను రిరి-వ కర్నాటకు యిక్ష్వాన్సి నీపాయిని పని వదిలుకొనమని ఉత్తరము వ్రాయలేదని వాదించెను ఉలేమాల ఫ్యాటముతోగూడ పంపిన లేఖయొ క్రింద విధముగ నున్నది:—

దయామయడగు భగవంతునిచేర నొక సత్యప్రకటనము మహమ్మదీయు లారా! ఇదియే చివరసారి. నైతాను ప్రభుత్వము బ్రిటిషుప్రభుత్వము యిస్లామును వాశము జేయసమకట్టియున్నారు. మీరు యిదివరలో ప్రపంచమునను ఇస్లాముగొరతుకొరయుచుండిరి. పవిత్రస్థలములనున్న, మహమ్మదీయుల కాలీ ఘానున్న వాశముజేసిరి. మీరు యిది తోపంపిన ఉలామెహిద్ ఫాట్వాప్రకారము అచరించి నైతానుప్రభుత్వమును వదలెదరా తేదా? ఈ విషయమును గమనింపుడు. ఈ డిక్లీని అచ్చువేసి గాని, వ్రాసిగాని మీరు చదివి అందరును చదువుటలు జేసి ప్రతిసిఫాయాయు యాప్రకారము జేయుటలు జేయుడు. అట్లు గాకున్నచో మీరు మరిమారులగుదురు; మరయొకవిషయము. మీపేర్ల వార్తాపత్రికలలో ప్రకటింపబడును; కిలాఫతు నేవరుడు; కాజీ అబ్దుల్ రహీమాన్:—

ఫిర్యాదీ చెప్పినది. నేరస్తుడు ఆ లేఖను సిపాయిపేర వ్రాసెననియు, అది ఆయనకు చేరిపోవనే మధ్య దానిని తెన్నాగుపనిజేయు నుజేదారుచాచి ఆక్షేపణతో గూడినదని కమాండింగు ఆఫీసరుకు పంపెననియు. ఈ సంగతి అధికారులకు తెలుపనది కేసుజేయబడిన. ఫిర్యాదీతరపు రి గురు సాక్షులు విచారింపబడిరి. నేరస్తుడు వ్రాసునెత్తు జేసెనుగాని సాక్ష్య మేమియులేదు. ఆయన మహమ్మదీయభివృద్ధ వనియు, నేర మేమియు జేయలేదనియు, యిస్లాముకు విధి నిర్వహించిజనియు సమర్థించుకొనెను. తాను ఆ లేఖనున్న, ఫత్యూనన్న పంది వెట్టితననియు, పేరు అబ్దుల్లా అను సాహెబుకు లేఖను వ్రాయలేదనియు చెప్పెను.

క్యార్యరస్తు జడ్జిగారును యేకీభవించి వానికి రెండు సంవత్సరముల విడిఖైదునున్న 100 రూపాయల జరిమానాయు, ఆదెబ్బు నీయకున్న మరి రి మానముల విడిఖైదునున్న విధించిరి.

ఆత్మ పరిశోధనము

భారతజాతీయోద్ధరిణమునకై సత్యాగ్రహ దీక్షను గాంధీమహాత్ముడు ప్రారంభించి మూడేండ్లు గడచినవి. సత్యాగ్రహము భారతజాతీయ లోకమునకుగాని నవిషముగాదు. అది కాలమునుండియును సత్యమైన యాత్మతత్వప్రతిష్ఠాపనమునకు వ్యక్తులు జాతులు సత్యాగ్రహదీక్షను బూని సంతకమును సాధించినవిధమును ప్రపంచలోహసములనంతముఖములను బోధించుచున్నది. మహాత్ములు ప్రపంచమునంతను ప్రతిభూమిని సంతకమును సాధించిన విధమును ప్రహ్లాదద్రువాదుల చరిత్రములు విశదము చేయుచున్నవి. వ్యక్తులు సాధించిన మహాకార్యమును సంఘములును జాతులును సాధించుట సులభముగాని దుర్లభముగాదు. ముఖ్యముగ మన్యహంసములను నిషేధించిన భారతభూమి యందు సత్యాగ్రహవ్రతానుష్ఠానము సులభసాధ్యమని మూడేండ్లయందును బరిగిన వృత్తాంతము విశదము చేయుచున్నది. ఆరంభమునందు సత్యాగ్రహవ్రతప్రభావము సామాన్యముగ బోధ్యముగాకుండినను కాలక్రమమున దాని ప్రభావము ప్రపంచమునకు విశదమగుచున్నవిధమును ప్రజలయందు ప్రబలుచున్న నిగ్రహము విశదము చేయుచున్నది. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధ మారంభమునందు అహింసాబాధనం దాగ్రహమరంతములకు గారణం బైనది. ఇప్పుడు మహాత్మునిదండ మానందసత్కారములకు గారణంబగుచున్నది. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధమునకు ప్రజలారాధనములను జేయుచున్నారు గాని పరితాపమును దెలుపుట లేదు. ప్రజాహృదయమునందు గలిగిన భావపరివర్తన మధికారవర్తననుకును ప్రజలకును ఆత్మపరిశోధనమును చేయవలసిన యవసరమును గలుగజేసినది. ఆ యవసరమును గ్రహించి ఆత్మపరిశోధనమును జేసి భావారాధనమును జేయనంతవరకును నధికారప్రయత్నములు శాంతిస్థాపనమునకు సాధనములు గాజాలవు. అధికారవర్గ మాత్మపరిశోధనమును జేసినగాని వారి నిరీక్షణము మారలేదు. ఆత్మపరిశోధనము లేనంతవరకును బాహ్యస్వరూప సమ్మోహితమైన యధికార నిరీక్షణమునందు మార్పు గలుగనేరదు.

అధికారనిరీక్షణము

రాజ్యాంగసంస్కరణములు వాడుకయందున్నవి. భారతీయులకు మృత్రిపదవులు లభించినవి. కన్నాటు ప్రభువు యవరాజు శాంతిసందేశములను ప్రకటించిరి. రీడింగు ప్రభువు ధర్మోపదేశములను జేయగలిగెను. కాలము శాసనము పత్రికాశాసనము రద్దుచేయబడినవి. కాని అధికారనిరీక్షణము మాత్రము మారలేదు. జనరలు డయరు జాలియన్నాలా బాగునకు జాతీయహృదయస్థంభమును జేయుట కవలంబించిన నిర్బంధవిధానమున వర్తనుగాను ప్రభువులు భిన్నమార్గముల నవలంబించుచు జాతీయహృదయ స్థంభమును జేయుట కుపక్రమించుచున్నారు. డయరువలెనే ప్రజలకు గుణపాతమును నేర్పుట కధికారులు విశ్వప్రయత్నములను జేయుచున్నారు. గుంఘాగు

నందు హఠాత్తాము ప్రతిషేధింపబడినది. సభాసమావేశములు నిలుపబడినవి. ప్రకాశము పంతులు గారికి 144 శ్రీముఖము సమర్పింపబడినది. దండనపు శన్ను విధింపబడుచున్నది. గాంధీ జోషి ధారణము దండినమునకు పాత్రమైనది. స్వరాజ్యవతాకములు నామధలకములు బలవంతముగ తీసివేయబడుచున్నవి. సేలమునందు హఠాత్తా ప్రకటనము దోషముగ ప్రకటించబడినది. లాహోరునందు పండిత మదనమోహన మాలవీయగారు సమావేశము జేయదలచిన కాంగ్రెసు కమిటీసభ ప్రతిషేధింపబడినది. పంజాబునందు వేలకొలది దేశ సేవకులు బండిలుగ నున్నారు. ఆస్సామునందు కొరజాదెబ్బలశిక్ష విధింపబడుచున్నది. ఏమూలకు దృష్టిని మరల్చినను దండనములు నిర్బంధములు ప్రత్యక్షమగుచున్నవి. పోలీసుమనుకుగాని కలెక్టరుకుగాని మంత్రిగాని రాష్ట్రాధిపతిగాని హృదయ నిరీక్షణము మారలేదని దుర్భరమైన ప్రజానుభవము విశదము చేయుచున్నది. అధికారవర్గము శాంతిసంరక్షణ వ్యాజ్యమును గలుగజేయుచున్న భీభత్సమేయుగమునందును శాంతిని స్థాపింపజాలదు. నిర్బంధవిధానము భయభ్రాంతిసాధనము గాకను స్వేచ్ఛాసాధనముగ బరిణమించుచున్నది. శాంతిసాధనము గాకను ఆసంతృప్తిసాధనముగ బరిణమించుచున్నది. అధికారవర్గమున కి మూడేండ్లయందు గలిగిన యనుభవమైనను నాత్మపరిశోధనమునకు గారణము గాకున్నది. అధికారులకు బాహ్యసాధనములందు గల విశ్వాస మాత్మపరిశోధనమునందు గలుగకున్నది. బండిలహృదయభావములను ప్రజాహృదయభావములను నిరీక్షించుట కధికారవర్గమునకు బుద్ధి పుట్టుకున్నది. అధికారనిరీక్షణము మారకపోయినను ప్రజానిరీక్షణము మాత్రము మారినవిధమును దేశపరిస్థితులు విశదము చేయుచున్నవి.

ప్రజానిరీక్షణము

ప్రజలయందు దాత్మపరిశోధన మేర్పడినవిధమును దేశవ్యవహారములు విశదము చేయుచున్నవి. ప్రజల కధికారాగ్రహభయము పోయినది. ఆత్మవిశ్వాసము గలిగినది. ప్రజలు నిర్భయముగ దమ జన్మస్వత్వములను దెలుపుచు స్వరాజ్యశ్రమవాసమును స్వీకరించుచున్నారు. రాజద్రోహనేరారోపితులు సమర్పించెడి ద్రువపత్రములు ప్రజాహృదయమునందు వికసించిన యాత్మవిశ్వాసమునకు నిదర్శనముగ నున్నవి. ప్రజలు పరమానందముతో మహాత్యాగమును జేయుటకు సంసిద్ధులైయున్నవిధమునకు గాంధీమహాత్ముని నిరుపమానమైన త్యాగము నిదర్శనముగ నున్నది. అధికారు లెన్ని బాధలు పెట్టినను ప్రజలు మాత్రము ప్రశాంతిస్థితియందు మెలంగుచున్నారు. ప్రజలు ప్రశాంతిముగ నిర్బంధము లేకను హఠాత్తాములను జేయుచున్నవిధము సత్యాగ్రహప్రభావమును దెలుపుచున్నది. అధికారవర్గము నిర్బంధములను బలవంతమును నుపయోగించుచున్నను ప్రజలు మాత్రము బలవంతము లేకను సత్యాగ్రహవ్రతము నారాధించుచున్నారు. గుంటూరునందు నిర్బంధముగ దుకాణములను తెరిపించినను క్రయవిక్రయములు మాత్రము సాధ్యపడలేదు. శ్రీమంతులు ధీమంతులు సామాన్యులు నిరసాయముగ సత్యాగ్రహవ్రతము నాచరించుచున్నపుడు ప్రజలయందాత్మపరిశోధనభావముదయించినవిధము వ్యక్తమగుచున్నది. ప్రజలకు గలిగిన యావిజయమే వారి కర్తవ్యభారమును వృద్ధి చేయుచున్నది.

ప్రజాకర్తవ్యము

ప్రజలు స్వరాజ్యవిజయమును బడయుటకు విశ్వప్రయత్నములను జేయవలయు నని అధికారుల

నిర్బంధవిధానము విశదముచేయుచున్నది. మోతుగుగారి పతనముతో నిర్బంధమును విజృంభించుచున్నది. ప్రజలు చూపిన సామాన్యత్యాగము స్వరాజ్యసోపానమును నిర్మించినది. ఈ సోపానము మీదను దివ్యమైన స్వరాజ్యమందిరనిర్మాణము చేయవలసి యున్నది. ముప్పది కొట్ల భారతీయులు స్వరాజ్యనిర్మాణమునకు బూనుకొనునపుడు మందిరనిర్మాణము నిర్విఘ్నము గ నేర్పడు గలదు. స్వరాజ్యమందిర నిర్మాణమున కాత్మబలమే మూలాధారమని భారతీయులు గ్రహించుచున్నారు. ఆగ్రహమంతయును నధికారానుభవమునకు వచ్చుచున్నది. అధికారులగ్రహవరవశులై కారాగృహములను స్వరాజ్యసేవకులతో నింపిన కొలదియును నిర్బంధముల నవలంబించిన కొలదియును ప్రజాహృదయము లందు నిగ్రహము విజృంభించుచున్నది. అధికారాగ్రహము ప్రజానిగ్రహమునకు నిలువజాలదని యధికారి హృదయ వేదస్పృశ విశదము చేయుచున్నది. భారతహృదయమునకు సహజమైన నిగ్రహమును ప్రజానుభవమునకు దెచ్చుటయే ప్రజల కర్తవ్యము. నిగ్రహము క్రియా రూపములనుదాల్చుచు ననుభవమునకువచ్చునపుడు స్వరాజ్యము ప్రత్యక్షమై తాండవమాడుచుండును. స్వరాజ్యభావమనుభవమునకు వచ్చుటకు గాంధీమహాత్ముడు నిర్ణయించిన నిర్మాణవిధాన మారాధన యోగ్యముగ నున్నది. ఖద్దరు మంత్రమును జపించుచు దేశమునం దంగోళును ఖద్దరును ప్రత్యక్షము చేయవలయును.

ఉపదేశములు కార్యరూపమును దాల్చువలయును. మాటలుచేతలు గావలయును. శపథములు నియతకర్మలుగ మారవలయును. జాతీయ వారము గలించినది. సత్యాగ్రహదేవతకు మూడేండ్లు నిండినవి. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధ మాసికడినము గలించినది. మాత్మభూమి పాశబంధములు బలతరమగుచున్నవి. దేశభక్తులు కారాగృహములందు గుండుచున్నారు. మహాత్ముడు యరవడజెయిలు నందు బంధింపబడి యున్నాడు. ఈ యాపదనుండి దేశోద్ధరణమును జేయుటకు మన బాధ్యత నెంతవరకు నిర్వహించితిమో మన యాత్మపరిశోధనమును జేసికొనవలయును. నిర్మాణసాధనమున కేవిధమున వోడ్పడినదియును పరిశీలించుకొనవలయును. యథాశక్తిని ధనావకాశములను, సమర్పణ చేయవలసిన విధిని, చేసిన ప్రయత్నములను, గమనింపవలయును. ప్రజ లీయాత్మపరిశోధన విధుల ననుభవించునపుడు సకల బంధనములు విడిపోవును. సత్యమైన భారతస్వరూపము సాక్షాత్కారమగును. ప్రజలు స్వధర్మాచరణమును జేసి కర్తవ్యమును నిర్వహించుచు గాత !

వాసంతిదేవిగారి ఉద్బోధనము

చిత్తరంజనదాసుగారిని కారాగృహమున నిర్బంధించినను, వంగదేశప్రజాహితజీవితమునందు వారి స్థానమున వారిసతీతిలకము నిలిచి దేశాభ్యుదయమునకై పాటుబడుటజూడ, దేశమునకు మంచిదినములు వచ్చినవని యూహింపవలయును. మహాత్ముని స్థానమునందు కస్తూరిభాయి గాంధీగారును, ఆలీసోదరుల స్థానమున వారితల్లి యగు బై అమ్మగారును, మహాత్ముదాలీగారి భార్యయు నిలిచి పనిచేయుట, దేశమున జనించిన నూతనపరిణామమునకు నిదర్శనము. సందిగ్ధసమయ మరుదెంచినపుడు, దేశమాత కొరకు ఆమెపుత్రులును పుత్రికలును తమ సర్వస్వమును నర్పించుటకు సంసిద్ధు లగుదురేని, మాత్మవిమోచనము సిద్ధింపకుండునా? దాసుసతి యగు

వాసంతిదేవిగారు భారతనాటి ప్రపంచమునకు మార్గ దర్శకురాలుగ నుండగలదు. చిట్టగాంగునందు జరిగిన భౌగోళిక రాష్ట్రీయసభకు ఆమెను అధ్యక్షురాలుగ నెన్నికొనుటబట్టి, ఆమెయెడ వంగదేశీయుల కెట్టి పూజ్యభావము గలదో గ్రహింపవచ్చును. వాసంతిదేవి రూపము దాల్చిన శక్తి సహాయముతో దేశరక్షణము జరుగవలయు ననియు, దాసుగారు సభకు రావీలులేనపుడు దాసుసతియే తమను నడిపింప నర్హురాలనియు, నిర్మాణమునకు స్త్రీలక్కరకు వచ్చినటులుగ పురుషులు రారనియు, దేశమును అసాయ మెదుర్కొనునపుడు స్త్రీల హితమే దానిని దాటించగల దనియు, బి. చక్రవర్తిగారు నుడివీరి. హిందుమతమునందు దేవీపూజ ఒక ప్రధాన భాగ మనియు, స్త్రీలను గౌరవించు నాచారము భారతవర్షమున మొదటినుండియు ప్రబలియుండెననియు, అందుచే వంగరాష్ట్రీయసభకు స్త్రీని అధ్యక్షురాలుగ నెన్నుకొనుట మిగుల సమంజస మనియు బలుకుచు, సర్ ఆనుతోష్ ఛాదరిగారు అధ్యక్షభక్తి కొక చిన్ని నిదర్శనమును కనుపఱచిరి. గత సంవత్సరము డిసెంబరు నెల 9-వ తేదీయందు, చిత్తరంజనదాసుగారి కుమారుడు చిరరంజనదాసుగారు జయిలుతో నుండిరి. చిత్తరంజనదాసుగారిని ఆరెస్టు జేయుదురను వదంతి ప్రబలముగ నుండెను. ఆదినమున ఆనుతోష్ ఛాదరిగారు గవర్నరుగారిని చూచిరి. దాసుగారిని చూచి మాటలాడువరకు తా నేమియు జోక్యము కలుగజేసికొననని, గవర్నరుగారు చెప్పిరి. ఇంటియగాక, సాయంకాలము వాసంతిదేవిగారు విదేశవస్త్రబహిష్కారము గూర్చి బోధించుటకు బయటకు వెడలునని తమకు దెలిసిననియు అటుల వెడలకుండ ఆమెను ప్రోద్బలపరుపవలయుననియు, గవర్నరుగారు ఛాదరిగారితో జెప్పిరి. అంతట ఛాదరిగారు చిత్తరంజనదాసుగారిని కలసికొని, ఈ విషయమును తెలుపగ, దాసుగారు సందర్భముల నన్నిటిని తమ సతికి తెలుపరచిరి. కాని వాసంతిదేవిగారు తమ నిశ్చయమును మానుకొనుట కిష్టపడక బోయెను. తమ కేమి తటస్థించునో యను భయములేక, ప్రభుత్వమువారి అసంతృప్తిని పాటించక, బహిష్కారమును బోధించుట కామె బయలుదేరెను. అంతట అధికారు లామెను అరెస్టు జేసి జయిలుకు బంపిరి.

వాసంతిదేవిగారి నిష్ఠులదేశభక్తి, ఆమె యొసగిన ప్రారంభోపన్యాసమునందు వెల్లివిరియుచున్నది. నిరాకరణసిద్ధాంతిహాస్యము, కడు హృద్యముగ తేటపరుపబడినది. దేశమందలి గొప్పనాయకుల ప్రసంగములతో ఈమె యుపన్యాసము తులనాగుచున్నది. భావగర్భితమై, విశ్వాసపూరితమై, ప్రపంచ సమస్యలపై దృష్టి నిగుడించి, మానవసమస్యను సాధించుటకు బూనుకొనుచున్నది. మానవ ప్రయత్నముల కంతకును పరమార్థ మేమి? శాశ్వతానందమే. దీనిని పొందుటకే సంఘములు, జాతులు, ప్రభుత్వములు నిర్మితములై, నిబంధనలు పెక్కులేర్పడె నని, వాసంతిదేవిగారు పలికిరి. నేడు హైందవజాతీయ జీవితమున అన్యనాగరికము ప్రవేశించి, జాతీక విచ్ఛిన్నము గలిగించుచున్నది. సాంఘికమరణమును తప్పించుకొనుటకు, భారత జాతి యిష్టమ ప్రయత్నించుచున్నది. జాతీయజీవితమును పునర్నిర్మించుటకు, భారతీయులు తపస్వీకరించుచున్నారు. జాతీయజీవితమునకు వస్తుతత్వమున రాజకీయ మనియు, మతసంబంధ మనియు, ఆర్థిక మనియు, ప్రత్యేక శాఖలు లేవు. అందుచే, జాతీయజీవితమునకు అన్ని వైపుల నుండియు పునర్నిర్మాణము జరుగవలయును. ప్రస్తుత సమయమున అన్ని దిక్కులను పరాధీనత బలముగ నున్నది. మన ఆహారము, విద్య, దుస్తులు, విజ్ఞానము మొదలగువానికి అన్నిటిని పశులపై నాధారపడి యుండుట తటస్థించినది. జాతి అందుచే సోమరితనము వహించి నిర్జీవమై పోయినది. పాడి పంటలతో నిండియుండెడి దేశమున ప్రజలు ఆహారము లేక చనిపోవుట తటస్థించుచున్నది. కక్కాసెల్లాలను నేసినదేశము స్త్రీలమానమును కాపాడజాల కున్నది. విదేశపు సేతగాండ్లు వస్త్రముల నమర్చిన గాని, భారతీయులు బయటకు బోజాలకున్నారు. విజాతీయవిద్య నేర్చుకొని పాఠశాలలలో గాని, పిల్లలను చదివించుటకు వీలు లేక బోవుచున్నది. ప్రజలు తమతో తాము వివాదములను పరిష్కరించుకొనజాలక కోర్టులకు బోవుచున్నారు. దేశ నిష్ఠి దుస్థితిలో నున్న సమయమున, సత్యద్రష్ట యగు గాంధీమహాత్ముడు ముక్తిమార్గము జూపెనని వాసంతిదేవి తెలిపినది. హిందూదేశము నొక కొననుండి వేరొక కొనవరకు ఆత్మపారిశుధ్య సూత్రమును ఆతడు బోధించెను. ఆత్మనుభవ సాధనము నవలంబించుడని, మహాత్ముడు హెచ్చరించెను. మిత్రులనే గాక, శత్రువులను గూడ ప్రేమించుడని మహాత్ముడు ఉద్బోధించెను. ఆయన బోధించిన నిరాకరణ మతిమునకు, ప్రేమయు, సత్యమును, అహింసయు నాధారములు. స్వరాజ్య సిద్ధి కిదియే బాటయని, ఆయన జేసిన యుపదేశము ఎల్లర మనములను పల్లవించజేయుచున్నది. నిరాకరణము ఫలప్రదము గావలయు ననిన, ప్రజలలో దృఢమగు సహకారము గుఱువలెను. ఈ యుద్యమము విజయము గాంచుచో, భారతవర్షమునకే గాక ప్రపంచమున కంతకును ముక్తి మార్గము దొరకునని, వాసంతిదేవిగా హుహించుచున్నారు. అందుచే ప్రస్తుతోద్యమము మహత్తరమయినది. ఇయ్యది కేవలము రాజకీయమే గాదు. కేవలము జాతీయమే గాదు. ఇది అంతర్జాతీయమయినది. మానవజీవితమున కంతకును ఇది సంబంధించినది. ఆ కారణముచేతనే, ప్రపంచదృష్టి నంతయు ఇది అరికట్టగలుగుచున్నది. అందుచే భారత జాతి తన ధర్మమును నెఱవేర్చుచో, స్వరాజ్యము దానియంతట యుదియే సిద్ధించునని వాసంతిదేవి గారు హెచ్చరించిరి. సంవత్సరము లోపలనే స్వరాజ్యము సిద్ధింపనందులకు, పలువురు ఆశాభంగు లయిరి. కాని, ఇందుకు బాధ్యులు ప్రజలే. గాంధీమహాత్ముడు స్వరాజ్యఫలమును కోస చేతి కిచ్చెదనని వాగ్దానము జేసెయుండలేదు. కొన్ని నియమములను నెఱవేర్చిన, స్వరాజ్యసిద్ధి తప్పక గలుగునని, మహాత్ముడు బోధించి యుండెను.

ఆనియమములను నెఱవేర్చుకొండ స్వరాజ్యము సిద్ధింపలేదని గుండుట ప్రయోజనకరము గాదు. ఇష్టోకిని, కేపటికిని, మహాత్ముడు ప్రతిపాదించిన సూత్రమునకు భంగము కలుగదు. ఏనిముసమునందు భారతీయులు తమ విద్యుక్తధర్మమును నెఱవేర్చెదరో, ఆనియమమునాడే పంపనబడువలె స్వరాజ్య ఫలము వారిచేజుక్కును. ఆ కారణముచే మహాత్ముని సుదేశమును నిర్వహించుటకు, దేశము ద్విగుణకృత్తాహముతో పాటుబడవలసిన యావశ్యకత గలదు. కాని, నిరాకరణము లేదని, వాసంతిదేవి హెచ్చరించుచున్నది. స్వరాజ్యము స్థూల మామమున నిర్మితము గాకబోయినను, సూక్ష్మరూపమున పరివేష్టించియున్నది. భారతదేశము స్వరాజ్యభావమును సమీపించుచున్నది స్వరాజ్యమనిన ఆత్మవిశ్వాసమగుచో, దేశము చాల యభివృద్ధిగాంచె నని, వాసంతిదేవి తెలుపుచున్నది. స్వరాజ్యమనిన ఆత్మానుభవమగుచో, భారతజాతి విశేషాభివృద్ధి గాంచెను. స్వరాజ్యమనిన జాతీయ వ్యక్తిత్వము, జాతీయపారిశుధ్యమగుచో, అప్పుడును భారతజాతి స్వరాజ్యము వంకకు చాలవరకు జనినది. గాంధీ మహాత్ముడు సూచించిన మార్గమే స్వరాజ్యసిద్ధికి మార్గ మని గ్రహించి, ఆమార్గము నందు భారతీయులు సత్యరాభివృద్ధి గాంచుచున్నారు. అందుచే నిరాకరణదేశ, అధైర్యపడక, భారతీయులు తమ విధిని నెఱవేర్చవలయు నని, వాసంతిదేవిగారు గావించిన హెచ్చరిక దేశమునందు నూతనోత్సాహమును పురిగొల్పకమాడదు. రాటుమును చేపట్టి కిడ్దరును వ్యాపింపజేయవలయు ననియు, గ్రామప్రతిష్ఠాపనలను పునర్నిర్మింపవలయు ననియు, గ్రామమును స్వపరిపాలనమునకు బునాదిగ జేయవలయు ననియు, ఈమె తెలిపినహితము ముఖ్యానుసరణీయము. ఇయ్యది కాగ్రెసు నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ఇమిడియున్నది. శాసనసభలలో జేరి ప్రతిష్ఠంబనలను గావించవలయు నను సూచన మాత్రము, నిరుపయోగ మనియు, సత్యరాభివృద్ధి కాటంక మనియు, ఇదివరకు సూచించియుంటిమి. ఈ సూచన, ప్రతినిధుల కనేకులకు వెగటుగ దోచెననియు, అనేకులు సమ్యక్ జూపిననియు, సర్వేంటుప్రతిక ప్రకటించెను. ఇందు విషయమై తీర్మానమేదియు గావించబడకుండుట బట్టియే, ప్రజాభిప్రాయ వైఖరిని గ్రహింపవలయును. ఈ విషయమును పోషిచ్చిన దాసుసతిగారి యుపన్యాసము, యన్యసామాన్యప్రతిభను సాపుచున్నదని చెప్పవచ్చును.

జనినది. గాంధీ మహాత్ముడు సూచించిన మార్గమే స్వరాజ్యసిద్ధికి మార్గ మని గ్రహించి, ఆమార్గము నందు భారతీయులు సత్యరాభివృద్ధి గాంచుచున్నారు. అందుచే నిరాకరణదేశ, అధైర్యపడక, భారతీయులు తమ విధిని నెఱవేర్చవలయు నని, వాసంతిదేవిగారు గావించిన హెచ్చరిక దేశమునందు నూతనోత్సాహమును పురిగొల్పకమాడదు. రాటుమును చేపట్టి కిడ్దరును వ్యాపింపజేయవలయు ననియు, గ్రామప్రతిష్ఠాపనలను పునర్నిర్మింపవలయు ననియు, గ్రామమును స్వపరిపాలనమునకు బునాదిగ జేయవలయు ననియు, ఈమె తెలిపినహితము ముఖ్యానుసరణీయము. ఇయ్యది కాగ్రెసు నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ఇమిడియున్నది. శాసనసభలలో జేరి ప్రతిష్ఠంబనలను గావించవలయు నను సూచన మాత్రము, నిరుపయోగ మనియు, సత్యరాభివృద్ధి కాటంక మనియు, ఇదివరకు సూచించియుంటిమి. ఈ సూచన, ప్రతినిధుల కనేకులకు వెగటుగ దోచెననియు, అనేకులు సమ్యక్ జూపిననియు, సర్వేంటుప్రతిక ప్రకటించెను. ఇందు విషయమై తీర్మానమేదియు గావించబడకుండుట బట్టియే, ప్రజాభిప్రాయ వైఖరిని గ్రహింపవలయును. ఈ విషయమును పోషిచ్చిన దాసుసతిగారి యుపన్యాసము, యన్యసామాన్యప్రతిభను సాపుచున్నదని చెప్పవచ్చును.

విదేశ వార్తలు

అయిర్లండు కలహములు

కొల్లిన్సుగారిని పట్టుకొన యత్నించుట

ప్రజాస్వామ్యవాదుల చర్యలు

ఏప్రిల్ 17:— దక్షిణనుండి కిరింజి ప్రాంతము గావించబడెను:— కొల్లిన్సుగారును వరికొండయును మోటారుబండిలో వచ్చుచుండగా డబ్లిన్ నుండి పార్లమెంట్ స్పీకరుగడ్ కొందరు ప్రజాస్వామ్యవాదులు రివాల్వర్లతో కొల్లిన్సుగారి వెద్దివారికి రివాల్వర్లను ప్రేర్చిరి. కొల్లిన్సుగారి బండినుండి ఒకరొక్కరి రివాల్వర్లను ప్రేర్చిరి. కొల్లిన్సుగారిపక్షమువారు కృత్రిక కేసుకుమారులనుండి ఒక బాంబును లాగుకొనిరి. ప్రజాస్వామ్యవాదులు వరికొండ మోటారుబండిలోనివారిని భయపెట్టి ఆట బండిని లాగుకొనిరి.

జెగ్గాయ్ బురుగుండు పంటలముల బాంకులు క్లాతి రెండుజాములకు ప్రజాస్వామ్యవాదులచే నెదిరింపబడెను. బారెటన్ బ్యాంకునుగూడ మోటారు బండిగా మేండ్లెంటు జెనరలు ఎన్నిగుగారై రివాల్వర్ల ప్రేర్చుబడెను. ప్రజాస్వామ్యవాదులు పార్లమెంటువెదిరి. బాంబు బ్రెడ్లియందు గూడ రెండు మూడు ప్రదేశము ప్రజాస్వామ్యవాదులు బాంకులను యెదిర్చిగారి లాభము లేకపోయెను. ఇంకొకముందును ఎవ్వరును మోడింపలేదు.

దాచ యత్నించుట

కొల్లిన్సుగారి నెమ్మొట్ట పాలసాహసకృత్యము. కొల్లిన్సుగారు దక్షిణనుండి వచ్చి తోడొక పార్లమెంట్ స్పీకరుగడ్ పక్షముండి ప్రజాస్వామ్యవాదులు కొల్లిన్సుగారి మోటారుబండిపై నలువైపులనుండియు రివాల్వర్లను ప్రేర్చిరి. ఆనియమము కొల్లిన్సుగారును బండికే తగిలెను. కొల్లిన్సుగారు దృఢముగ కప్పించుకొని స్వయముచే తగిలి రివాల్వర్లను ప్రేర్చిరి. ఒకరికొకరుండి ఆయుధములను లాగుకొని పట్టుకొనెను. ఇదంతయు మూడు నిమిషములు పట్టెను.

కొల్లిన్సుగారి నొకరు దర్శించి ప్రశ్నింపగా వాళ్లునుడిపిరి. ముమ్మల నెదిర్చిన వారికి మమ్మల: ఆ పవలెను నుద్దేశములేదు. మమ్మలను పట్టుకొని దాచి నెట్టిరలేమని వారు దలంచిరి. ఎదిర్చిన వాళ్లే నేనెవ్వరో తెలియదు. గురిజూచి వాడై రివాల్వర్లను ప్రేర్చుచుండెనా నొకనికే నెదిర్చి పట్టుకొని ప్రశ్నించిరి. తా నెవ్వో నెమ్మొట్ట ముండెనా తెలిసిన తరువాత వాతడు చాల సిగ్గుపెండెను. తన కేయబడిన యుత్తరము ననుసరించి తాను నడిచుకొనుమంటి నని యాతడు మడిమెను.

ప్రజాస్వామ్య నాయకడగు డిక్సన్ గారిని దర్శించి ప్రశ్నింపగా నాయక: కొల్లిన్సుగారిని చంపుట కెవ్వరను యత్నించుటలేదనియు యెవ్వరిని చంపదులపెట్టమనియు నుడిపెను.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

గాంధీజీక్షౌదినము - మాసోత్సవము

అహమదాబాదు-బొంబాయి-కలకత్తా-సిల్హా-తాహోరు మున్న గునగరములందు సభలు-హరటాలులు

వంగరాష్ట్ర రాష్ట్రీయసభ - వానంతీదేవిగారి యువన్యాసము

మధ్యరాష్ట్ర రాష్ట్రీయసభ - సరోజినీ దేవిగారి ప్రసంగము

మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయసభ - మహాత్మునభినందించుట

పంజాబులో ప్రభుత్వోద్యోగుల ఆక్రమములు శాసనసభ్యుల ప్రత్యేకవిచారణ

పండిత మాలవ్యాగారు పంజాబులో సంచారము

టర్కీసంధి - చోటనీగారి ప్రకటనము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారితో మహమ్మదాబాదు రాజాగారు తరసాలలో ముచ్చటించుట

మాతానా అబదు సోభనీగారు మలబారుకు వెళ్లుట

మెలగాను కేసు అపీలు - చోరీ చౌరా కేసు విచారణ

రాష్ట్రీయభిలాషతు సంఘసభ - 17 వ తేదీని బెజవాడలో జరుగుట

గాంధీజీక్షౌదినము

ప్రథమ మాసోత్సవము

ఏప్రిల్ 18 వ తేదీ

బొంబాయి

బొంబాయిలో 18 వ తేదీ సాయంత్రము మాసోత్సవ సంబంధమున గొప్పసభ జరిగినది. రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు భిలాషతు సంఘములవారు కలసి యీ సభ నేర్పాటుచేసిరి. ఆధ్యక్షత వహించవలసిన సేటు చోటనీ - రు సకాలమునకు రాజాలకపోయి నందున మోతీలాలాగారు ఆధ్యక్షత వహించిరి. అవంతికాబాయి గోఖలే, భాగవా, వెరిసుకన్య, పండిత ముకుంద మాలవ్యా, కమరు ఆహమదుసాగా ర్థవక్తనవించిరి. మహాత్ముని సుగుణః పడన గొనియాడిరి. భిల్లరును ధరింపవలెను. తిలకునిధికి ధనము నొసంగవలెను. అని హెచ్చరించిరి. చోటనీగారు ఆలస్యముగ వచ్చిరి. ఈ 18 వ తేదీ కమముఖ్యదినము. భరతఖండమునందే గాక ప్రపంచమునందంతటను సార్వకాలమున యీ 18 వ తేదీ చాలముఖ్యదినము గ భావింపబడును. మానవోత్తముడు తన ను గుణ సంపదలన పురుషపుంగవుడు గంధిమహాత్ముడే యని ప్రపంచవాసు లందరూ తన్న గ్రహించుకొనుకొంటు మెలగిన మహనీయుడు 1922 మార్చి 18 వ తేదీని కారాగృహమున కంపబడెను. ఇప్పుడతడు ఎరవాడకారాగృహమున ఏకాంతవాస మొనరించుచున్నాడు. ఎందులకు? "తనమాతృదేశమునకు మహాత్ముని సేవ చేసినందులకు, హిందూదేశమునందలి వివిధమతములవారికి క్రేవమగు నైకమత్యమును కలిగించినందులకు, నిన్నుజాతుల సద్ధరించి తిక్కన వర్ణములవారితో సమానమగు సంఘగౌరవమును వారికిగూడ కలిగించినందులకు, మత్యపాన మహావ్యాపార నిర్మూలనమునకు సంసిద్ధుడై దేశీయులనా అసృక్తమునండి కాపాడినందులకు, దేశీయుల ఆర్థికస్థితిని బాగుచేయుటకు సర్వశక్తుల నియోగించి పనిచేసినందులకు, భరతఖండముద్వారా ప్రపంచమున కంతకును దౌర్జన్యరాశీత్వసందేశమును పంపినందులకు, దౌర్జన్యరాశీత్వ విధానముననే దేశస్వాతంత్ర్యాభివృద్ధిలను బడయుట సాధ్యమని చూపినందులకు, ఇకముందు ప్రపంచమున యాధ్యములును (పాణనప్తమును కలుగకుండ చేయ ప్రయత్నించినందులకు (జినోవాలో పాశ్చాత్యరాజ్యముల వారుగూడ నిపుడేవిషయముననే ఆలోచించుచున్నారు.) ప్రపంచమునందలి జనసంఖ్యలో 5 వ వంతువారగు భారతీయులను దాస్యబంధమునండి విముక్తులను చేయుబునినందులకు, మహాత్ముడియ మతవిరోధుల బారినుండి భిలాషతును రక్షింప బూనినందులకు.

సర్వసరిత్యాగము

తనదేశముకొరకు మహాత్ముడు తనసర్వస్వమును దేశమాత పాదసన్నిధిని సమర్పణ గావించెను. మహాత్ముని ఆచ్యుతస్థితి సామర్థ్యమును, విములస్వభావమును, సమాధి క్రిందిశేష

మును ప్రశంసించుట మనకలవిగాదు. మిత్రులును అనుచరులును చేయు ప్రశంసలనను మాపువిశ్వాసమువలనను మహాత్ముడేను మాత్రమైన గర్వితుడు కాలేదు. అటులే విరోధులు కల్పించెడు నపవాదలకును తుచ్చనిండలకును కొంచమైన కినుకజెందలేదు. అతడు రాగద్వేషాది ద్వంద్వములను జయించిన మహనీయుడు. స్వాతంత్ర్యప్రియులును యాక్రమికారులును నిష్పక్షితులును నగు సమెరికాదేశీయులు ఘనతనమగు మహాత్ముని దేశసేవను సరిగ్రహించి నేడు మహాత్ము సత్వధికముగ కీర్తించుచున్నారు. మహాత్ముడిత్రుకు నిర్బంధంపడకుటచే తనాగ్రామసరులమగు మన బాధ్యత లిప్పుడతిశయించెను. మహాత్ముని కారాగృహముత్తుని గావించుటకును మహాత్ముని మన్ననకును ప్రపంచ ప్రశంసకును పాత్రల మగుటకును మనము చేయదగినది మహాత్ముని అంత్యసందేశమును జయప్రదముగ నిర్వహించుటయే. అదియే స్వరాజ్యసంపాదనమునకు ప్రధానసాధనము. భిలాషతు పంజాబు ఆక్రమములను తొలగింపవలసిన మహాత్ముడు.

ఆ అంత్యసందేశ మెద్ది?

"ప్రతీయింతును రాట్టములపై నూలు వడకును. విదేశీబట్టలను పూర్తిగా వదలివేయుదు. స్త్రీలును పురుషులును దేశీయు లందరును భిల్లరును ధరింపును."

అనునదియే మహాత్ముని అంత్యసందేశము. దీనినలన దేశమునకాద్యము తొలగును.ధనసంపత్త హెచ్చును. ఆత్మగౌరవమును సంఘ ప్రతిష్ఠయును మరల మనకు చేకూరును. స్వరాజ్యము లభించును. (హర్షధ్వనులు) గాన మీ రీసాధనము నలంబించిన మీ యిబ్బందులన్నియును తొలగిపోవును. మహాత్ముడు చెరసాలలో నున్నంతకాలము నతని స్మరించుటకు భిల్లగు ధారణముకంటె యిత్రమసాధన మింకేదియును లేదు. మహాత్ముడు కారాగృహ విముక్తుడై వచ్చునదికి దేశీయులలో భిల్లబట్టలను ధరింపనివారొక్కరును కనబడగూడదు గాన మనము దేశీయులందరును భిల్లగునే ధరించునట్లు చేయుట ముఖ్యకర్తవ్యము. 18 వ తేదీ ఆదాయమును తిలకునిధి కొనుగటకు మరి విధిగా భావించి ఎల్లవారు నటలు చేయవలెను. అట్లుచేయనివో యుద్ధమాభివృద్ధికి నిరోధము కలగును గాన దేశీయులందరును భిల్లగును భాగుగా వ్యాపింపజేయవలెను. తిలకుస్వరాజ్య నిధికి ధన మొసంగవలెను. అని సేటుచోటనీగారు నడిపిరి. (హర్షధ్వనులు) మహాత్ముగాంధీకి జయ అను ధ్వనులతో సభ ముగిసినది.

కలకత్తా

18 వ తేదీని కలకత్తాలో గూడ జరిగిన మాసోత్సవము జరుపబడెను. రెండు సభలు జరిగినవి. సభ్యులసంఖ్య తిలకుస్వరాజ్యనిధి కాదాయమల్లము. ప్రజలయంతుత్సాహ మల్లము (అనానీయేటెడు ప్రేమ).

అహమదాబాదు

18 వ తేదీ ప్రథమమున నతీ తీరమున ప్రార్థనలు జరిగెను. శ్రీమతి కస్తూర్బాయిగారు భిల్లరును వికలబంధి. తిలకునిధికి ధనము సమకూర్చుబడెను.

సిల్హా

18 వ తేదీని సిల్హాలో హాటాలు జరిగినవి.

లాహోరు

పంజాబులో 18 వ తేదీని హరటాలు జరుగలేదు గాన

18 వ తేదీని హరటాలు జరుపబడెను. తాహోరులోను ఆచ్యుత సరులోను గూడ రుకాణము లర్పియును చూయుబడెను.

మధ్యరాష్ట్ర మహాసభ

గాంధీ మహాత్ముడు శ్రీ కృష్ణభగవానుడే.

సరోజినీదేవి అధ్యక్షతకొపన్యాసము

18 వ తేదీని చింద్వారాలో సరోజినీదేవిగారి ఆధ్యక్షత క్రింద మధ్యరాష్ట్ర మహాసభ జరిగినది. భగ్మవీరస్వామిను స్వార్థపరమును కఠోము నగు ప్రభుత్వము హిందూదేశమును వివాళన మొనరించుచున్నది రాజకీయస్వాతంత్ర్యమును బడయుటకు వలయు త్యాగముల నొనరింప దేశీయులు సంసిద్ధులగువో నీ ప్రభుత్వమును మార్చుట సాధ్యమగును. కొంతవరకు మనోదౌర్బల్యమువలనను కొంతవరకు స్వార్థపరత్వమువలనను దేశీయులలో కొంద రిట్టిదేశప్రభుత్వమునకు రాజకీయముందు తోడ్పడుచుండుటవలననే ప్రభుత్వమువారు మహాత్ముని కీర్తింప గలిగిరి. నావ్యక్తిత్వమును పూర్తిగా త్యజించుటకును, నా గురువగుమహాత్ముని ఆదేశమునే స్వకీర్తియుగణ్యముగ నెల్లడించుటకును నేను దీక్షను వహించితిని. ఎల్లవారును కద్దరును ధరింపవలెను. హిందు మహాత్ముడియై మైత్రీ ఆత్మ్య వ స ర ము. రాజకీయములందు భారతీయుల సహాయములు గానున్నారు. గాంధీమహాత్ముడు శ్రీకృష్ణభగవానుడు. అసహాయోద్ధ్యమమే అతనికి జీవనము. "స్వరాజ్యమును ఆత్మీయభివృద్ధి వలనను స్వాతంత్ర్యమును త్యాగమువలనను బడయుదు" అను నదియే అతనివేదవిశ్వాసుని సరోజినీదేవిగారు నడిపిరి.

మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయ సమావేశము

ఖదిల్కరుగారి అధ్యక్షత

మహాత్ము నభినందించుట

కే. పి. ఖదిల్కరుగారి ఆధ్యక్షత క్రింద వెనులో మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయసభ జరిగినది. మాన్యప్రతికా సంపాదకుడు కే. పి. ఖదిల్కరుగారిధ్యక్షత వహించెను. మహాత్ము నభినందించుట తీర్మానముచేయబడెను. న్యాయముగను నిష్ణాయముగను దౌర్జన్య విరహితముగను స్వరాజ్యమును బడయుటకు ప్రజలయందు మహాత్ముడాసక్తి కలిగించి మన కృతజ్ఞతకు పాత్రుడమైన సభవారు తీర్మానించిరి.

పంజాబులో రాజకీయ నేరములు

ఉద్యోగుల ఆక్రమము

విచారణ సంఘము

పంజాబులో రాజకీయ నేరములకు దేశీయులను ఆరెట్టు చేయుటలోను విచారణ చేయుటలోను చాలమంది విషయమున ప్రభుత్వోద్యోగులు చాల ఆక్రమములను చేసినను దానిని గూర్చి నిజము తెలుసుకొనుట కొకసంఘ మేర్పడినది. ఆసంఘమున పంజాబు రాష్ట్రీయ కాగనసభ్యులగు రాజా నరేంద్రనాథు, మియనుసానవాజు, గణపతి రాయగార్లును రయిజవాభక్తరాం (జలందీరు బారిష్టరు) గారును మరి ఏడుగురు సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులను సభ్యులుగానున్నారు. మియనుసానవాజు గారింట రాజానరేంద్రనాథుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద మొదటిసభ జరిగినది. దీనిని గూర్చిన విషయములను తెలుప గోనవా రీసంఘమునకు తెలియజేయవలెనని ప్రతికాముఖమున ప్రకటించుటకును, విషయములు తెలిసిన తీర్మానాని నిజానిజములను ధృవపరచుటకు సంఘమువారు యాప్రదేశముల కేగి విచారణ సులభుటకును ఆ సభలో తీర్మానింపబడెను ఆ సంఘమునకు డాక్టరు గోఖల చందునరాంగు, గులాం మొహిదీనుగార్లు కాన్యదర్శులు.

పండిత మాలవ్యాగారు

పంజాబులో సంచారము

లిల్లూరు, నెలకొట్ట, గుజరతువాలుల కేగి మాలవ్యాగారు 18 వ తేదీకి లాహోరుకు వచ్చిరి. ఈ నెలకొట్ట మారును మాలవ్యాగారు పంజాబులో సంచారము చేసెదరు. పంజాబు రాష్ట్రము మహాసభ 28 వ తేదీని బాటలారిలో జరుగును. మాలవ్యాగారు సభకు వెళ్లెదరు. 19 వ తేదీని లాహోరునుండి మాలవ్యాగారు అమృతసరుకు వెళ్లెదరు.

టర్కీ సంచి

భోటనిగారి ప్రకటనము

భిలాభతువారు కోరిన మామల కన్నిటికిని ప్రభుత్వము వా రంగీకరింపవలెను. గాలిపాలిని గ్రీకువారి కియ్యగూడదు. తొ ఆదోలత గ్రీకువారు ఓర్కీని బదిలీపాలెనని భోటనిగారు ప్రకటించిరి.

లక్నో కారాగృహము

సహాయదాబాదు రాజాగారు

నెహ్రూ పండితులతో మాటలాడుట

16 వ తేదీని సాయము కరాష్ట్రముల ప్రభుత్వ కార్య నిర్వాహక సంఘమున హామీ మెంబరు సహాయదాబాదు రాజాగారు లక్నో చూసాల కేగి అచటి రాజకీయకీటుల క్షేమమును విచారించి. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారితో చాలసేపు మాటలాడిరి

మామలాల సిల్లి

విచారణ

మాలానా అజదు సోభనీగారు

మామలాల విప్లవమును గూర్చి విచారణ చేయుటకు జమ యతులు వులేమాసంఘమున దు నియమించిన ఉపసంఘము పక్షమున మాలానా అజదు సోభనీగారు 18 వ తేదీని కాన్పూరు నుండి మలబాదుకు వెళ్లినని తెలుపబడెను.

మెలగాను అల్లరులకేసు

బొంబాయి హైకోర్టులో అపీలు

హైకోర్టువారి తీర్పు

మెలగాను అల్లరుల కేసులో నాసిక్ జడ్జిగారిచే శిక్షించబడిన వారిలో 81 మంది బొంబాయి హైకోర్టులో అపీలు చేసిరి. అకేసులో హాజరున్నగు నేరములకు 116 మంది వైకేసు చేయబడెను. వారిలో 66 మందికి జైలుశిక్ష, విధించెను. వారిలో 5 గురికి ఉరిశిక్షయును 9 మందికి యాదాజీవ ద్వీపాంతర వాసమును విధించెను. అపీలులో 4 గురికి మాత్రమే ఉరిశిక్షను భాయపరచి 6 వ వానికి యాదాజీవ ద్వీపాంతరవాసశిక్ష క్రింద మార్చిరి. తక్కిన 9 గురిని ద్వీపాంతరవాసము భాయపరపబడెను. తక్కిన 42 మందిలో 4 గురిని హైకోర్టువారు నడలిచేసిరి. తక్కినవారిలో 4 గురికి శిక్ష కొద్దిగా తగ్గించిరి.

చారీదొరాకేసు

18 వ తేదీ విచారణ

పోలీసు మామలైలు ఖేరు, అగ్రావరసికారి, మేజస్ట్రేటు మహేంద్రపాలు సింగుగార్లు సాక్ష్య మిచ్చిరి. ఇదిగవ పారోసాయి క్రొత్తగా పట్టుకొనబడిన క్షాత్రక పాండ్యాను అగ్రాకు గుర్తించెను.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కిలాఫాతుకమిటీ సమావేశము.

అయ్య ఈమాసము 17 వ తేదీ సాయంత్రము వాజరత్ మాలా సో ఫజుల్లా సాహేబుగారి ఆధ్వర్యక్రింద ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కిలాఫాతుకమిటీసభ బెజవాడలో సమావేశమయ్యెను. వికాఖ పట్టణము, గోదావరి, కృష్ణ, నెల్లూరు, గుంటూరు, కడప, కర్నూలు మండలసభ్యులందరు సభకు హాజరైరి. సభ్యులు మాలాసాహేబు, మహమ్మదుగులాం మహియద్దీన్ సాహేబు, రహింతుల్లా సాహేబు, క.మెనుల్లాసాహేబు సాహేబుగార్లు మున్నగు ప్రముఖులందరు వచ్చియుండిరి. ముఖ్యముగ ఈరెండు తీర్మానములు చేయబడెను:-

నెక్యూరిటి శెక్షనులు

మాజిస్ట్రేటులు దుర్వినియోగ మొనర్చుట

చెన్నపురి న్యాయవాదుల ఆక్షేపణ

చెన్నపురి న్యాయవాదుల సంఘపు తాజమాన్యముక్రింద 12 వ తేదీ నొకసభ జరిగెను. అందు 107, 108, 144 శెక్షనులను మాజిస్ట్రేటులు దుర్వినియోగ మొనర్చుచున్నారని తీర్మానము ఆక్షేపించుచు తీర్మానములు గావించబడెను. ఈతీర్మానములను ప్రభుత్వ కార్యదర్శికి పంపుచు న్యాయవాదుల సంఘకార్యదర్శి యీక్రిందిరీతి పంపెను:-

మాజిస్ట్రేటులు పోలీసులతో కలహం నడుపించి (క్రిమినల్ ప్రొసీక్యూషన్లు 107, 144 శెక్షనులను ఆధారముగ గల యొక ప్రజల హక్కులను నిరోధించుచున్నారని ప్రజలు భావించుచున్నారు. సివిల్ కోర్టుల అధికారము క్షీణించుచున్నది. కొన్ని సమయములందు పోలీసువారు ఒకపార్టీవారితో చేరి రెండవ పార్టీవారిని శిక్షించుటకు తగు ప్రయత్నము లొనర్చుచున్నారు. కొందరివద్దనుండి జామీను పుచ్చుకొనియెడల ప్రజాశాంతికి భంగము కలుగునని పోలీసువారుగాని చరి ఎవరైనను గాని మాజిస్ట్రేటులతో రిపోర్టు చేసినచోడనే మాజిస్ట్రేటు యీ శెక్షనుల ననుసరించి నోటీసుల నిచ్చుచుండుట సహజమగుచున్నది. మాజిస్ట్రేటులందరినుండును యీ నాడుక ప్రజలుచున్న సేలమాజిస్ట్రేటు గారిట్టి ఉత్తరువు లిచ్చుటయుండు అగ్రాణ్యత్వము నహించెనని చెప్పుచున్నా. గోవిందశెట్టి (వాది) పెరుమాళుశెట్టి (ప్రతివాది) కేసు సందర్భమున, మొత్తము న్యాయమూర్తి సదాశివయ్యగారిట్లు చెప్పియుండిరి:- సేలం మాజిస్ట్రేటు 144 వ శెక్షను ఆధారముగ నొకని కొన్ని విధులందు ఎట్టి ఉత్తరములు జరుగముగ నొకని ఉత్తరుచ్చిరి. ఈ ఉత్తరువు అచటనుండు కాలమూడ నిర్ణయించబడలేదు. సాధారణముగ యీశెక్షనుక్రింద ఇయ్యబడు ఉత్తరువులు తాత్కాలికవిమర్శించుటలంతరింపజేయుటకు సంబంధించియుండవలయునని గాని ఇట్టి విస్తారముగ అధికారమును ఈ శెక్షను మూలమున చెల్లాయించుట భావ్యము కాదు.

న్యాయమూర్తి విల్లరు గారుగూడ సదాశివయ్యగారి భావములనే ఆమోదించిరి.

ప్రస్తుతము మాజిస్ట్రేటులు యీశెక్షనులవల్ల రెండుకల అధికారమును అధికముగ దుర్వినియోగ మొనర్చుచున్నారని న్యాయశాస్త్ర తత్వము సభజనాభులు మున్నగు జ్యూరీమేజులను నిరోధించుట కై యీశెక్షనులు ప్రస్తుతము మాజిస్ట్రేటులచే ఉపయోగింపబడుచున్నవి. ఇట్లు జరుగుచుండదనియు, మాట్లాడుచుండదనియు, జామీను ఇవ్వకలయు ననియు అసహాయవాదులకు మాజిస్ట్రేటు లొసంగిన నోటీసులు ధర్మవిరుద్ధముగను చట్టవిరుద్ధముగను ఉద్దేశముగను కృతరీతియు నున్నవని ఆందరు అభిప్రాయపడుచున్నారు. మాజిస్ట్రేటులిచ్చు ఇట్టి ఉత్తరువులను పభుత్వము నాలు ఆమోదించుట ధర్మపరిపాలనమును తిరస్కరించుట కాని మరొకటికాదు. ఇట్టి విపరీతపుచర్యలవల్ల ప్రజలకు చట్టముల యెడల గౌరవముండదు.

అసహాయవాదులు

ఇట్లు నిషేధింపవలయునని తలచిన సభకు అసహాయవాదులు మాత్రమే పోవుచుండిదరు. కావున ఎట్టి అల్లరియు జరుగునని తలచుటకు అవకాశములేదు. అల్లరిజరుగునని చెప్పుటకు తగు కారణము లున్న గాని సభల వాపుటకు యీ శెక్షనుల ననుసరించి ఉత్తరువుల నియ్యగూడదుగా. ఇదికాక ఇట్టి ఉత్తరువులు ఉల్లంఘింపబడినపుడు ఎట్టి అల్లరియు జరుగలేదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో యీ శెక్షనుల ననుసరించి ఉత్తరువులిచ్చుటయే తప్ప అల్లరులు జరుగన పు. ఇది కూడ యీ ఆక్రమపు టు ఉత్తరువుల నుల్లంఘించిన వారివైకేసుచేసి శిక్షవిధించుట మరియొకతప్పు ప్రజలందు చట్టగౌరవ మభివృద్ధిపరచుట కిది మార్గముకాదు. ప్రజాశాంతికి భంగముకలుగుటకు ఇందుకైనను అవకాశములేది సమయము లందు ఈ శెక్షనుల ననుసరించి ఉత్తరువులొసంగుట, ఉత్తరువుల నుల్లంఘించి కోర్టు నందు ప్రతివాదము

(1) ప్యాకెట సభాతీర్మానములు ముష్టింపుకొనునకును, యధికాలమునకు అంగప్రధానములయొద్దను, విల్లరువద్దలివారను మహమ్మదీయప్రపంచమునకు చేసిన వాగ్దానములనుగూడ విరుద్ధముగ నున్నవని కేంద్రకిలాఫాతుకమిటీవారు చేసిన తీర్మానమును ఈసభ వారామోదించుచున్నారు.

(2) ఒక బహిరంగ భవన పరిభ్రమవామ్యుడియొద్ద ప్రాయమును ప్రపంచమునకు వెల్లడిచేయవలెను. ఈసభ ఇట్లు జరిగెనకొని శుకమిట్ల కార్యదర్శి మారు వ్రాసెను.

సలుపని అసహాయవాదులను శిక్షించుట చట్టమును అన్వాయముగ దుర్వినియోగ మొనర్చుటయేకదా! ఇందుకల్ల ప్రభుత్వము వారి ధర్మపరిపాలనము నందు గౌరవము నమృతము నశించును.

అధికార దుర్వినియోగము

సభల నిలుపుటకును, వాక్యాన్వృత్తి నిరోధమునకును 144 వ శెక్షను ఉపయోగించుట అధికారదుర్వినియోగ మని సంఘమువారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈ శెక్షను ఇందు కొరకు నిర్మింపబడలేదు. ఇది సమావేశపరచువాడు కాని సభ యందు మాట్లాడువాడుగాని దౌర్జన్య మొనర్చియుండినచో అట్టి పరిస్థితులలో అల్లరి జరుగటకు అవకాశ ముండవచ్చును. అక్కడ సభను నిషేధించుచు ఉత్తరువుల నియ్యవచ్చును. ఉపన్యాసకుడు దూషణ పూరితముగ నుపన్యాసించుట దౌర్జన్యమునకు పురికొల్పినని తలచుటకు తగు అవకాశ మున్నచో ఈ శెక్షను అనుసరించి ఉత్తరువులియ్యవచ్చును. ఇదికాక ఉత్తరువు అమలునందు కాలము కూడ నిర్ణయించవలెను ప్రజలేదిధమున ప్రవర్తించవలయునో నిర్ణయించుచు యీశెక్షను ననుసరించి ఉత్తరువుల నియ్యగూడదు. ఇదికాక ఇట్టి ఉత్తరువుల నియ్యవచ్చు పూర్వోక్త విషయముల నెన్నిటిని గమనించవలెను. ప్రస్తుతము మాజిస్ట్రేటులు ఇచ్చుచున్న ఉత్తరువులు ధర్మవిరుద్ధముగ నున్నవి.

మామలలు

అల్లరి జరుగునని తలచుటకు అవకాశ మున్నను జన్మచాక్కులకు స్థాపించుటకు మాత్రమే మాజిస్ట్రేటులు ప్రయత్నించవలయునని జన్మన్యాయశాస్త్రమున నిరోధించుటకు పూనుకొనకూడదు ఒక కేసునందు న్యాయమూర్తి టూర్గు గారిట్లు చెప్పిరి:- "మాజిస్ట్రేటులు జన్మచాక్కులను స్థాపించుటకు ప్రయత్నించవలెను, గాని వాటిని నిరోధించుటకు ప్రయత్నించకూడదు. అక్రమకార్యముల నణచవలయునని గాని ధర్మసమ్మత మగు జీవనమునకు అటంకము కలిగించకూడదు. ఒక అవకాశమునందు అల్లరి జరుగునని మాజిస్ట్రేటునకు తోచినయెడల ఎవరైనను అల్లరిచేయువాడని నాడమాజిస్ట్రేటునకు తెలిసియుండును. అట్టివారివద్ద జామీనుపుచ్చునట్లు యొక్కము కాని సాధారణజీవితమునకు అటంకము కలుగజేసుకూడదు" అసహాయవాదుల సభలకు ఇతరు లెక్కువపోరు. ఇతరు లట్టిసభలకు వెళ్లుటచే అల్లరిజరుగు ననభయము కలిగిన, మాజిస్ట్రేటులు అసహాయవాదులు కాని వారివై ఉత్తరువులిచ్చుట న్యాయము.

జామీను శెక్షనులు

ఒకరు ప్రజాశాంతికి భంగపంపినవని కాని తెలిసినచో రజధాని మాజిస్ట్రేటుగాని జిల్లా మాజిస్ట్రేటుగాని, మొదటితరగతి సభాదీవిజనలు మాజిస్ట్రేటుగాని 107 వ శెక్షను ననుసరించి అతనివద్దనుండి జామీను కోరవచ్చును. జామీను ఎవరవద్దనుండి కోరవలెనో అట్లు ప్రజాశాంతికి భంగము కలిగించుననియు లేనియెడల ప్రజాశాంతికి భంగము కలుగువిధమున ప్రవర్తించుననియు నిరూపింపబడవలెను. అసహాయవాదుల మతము దౌర్జన్య రాహిత్యముకదా! కావున ఇతరులు అల్లరిచేయవచ్చును కావున వారివద్దనుండి జామీను పుచ్చుకొనుట యొక్కము. అసహాయవాదులు కోర్టులందు ఉత్తరవాదము (డిఫెన్సు) గావించుటకు డుటచే యీ అవకాశమును వృథచేయక ప్రభుత్వమువారు వారివై 107 వ శెక్షను ప్రయోగించుచున్నారని న్యాయవాదులు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

మాజిస్ట్రేటు ప్రకటన

పీలుకోడు 124 ఎ, 158 ఎ శెక్షనుల నుపయోగించుటకు మారుగ ప్రభుత్వమువారు క్రిమినల్ ప్రొసీక్యూషన్ కోడు నందలి 108 వ శెక్షను ప్రయోగించుట యొక్కముకాదు.

ఈ సంవత్సరము ఏప్రిల్ 9 వ తేదీన 144 వ శెక్షను అనుసరించి సేలం సభాదీవిజనలు మాజిస్ట్రేటుగా రొసంగిన ఉత్తరువు సంపూర్ణముగ చట్టవిరుద్ధముగ నున్నదని యీసభ వారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇదిగవ ప్రవర్తనమును నిర్ణయించుచు గావించిన ప్రకటనము

ఇట్టిప్రకటనల గావించుటకు మాజిస్ట్రేటునకు అధికారములేదని ఇదిగవ నూచింపబడెను. సేలంజిల్లాపాలుల కొన్ని పనులచేయుట నిషేధింపబడినది. ఇట్టి ఉత్తరువులిచ్చుటకు మాజిస్ట్రేటున కెంతమాత్రము అధికారములేదు నగరపాలులకందరకును అనువర్తించు ఉత్తరువు లిచ్చుటకు వీలులేదు.

పాలులు కొన్ని కార్యము లొనర్చుకూడదని ఉత్తరువుపండుచున్నది. మాజిస్ట్రేటునకిట్టి ఉత్తరువులిచ్చుటకు అధికారము లేదు. సేలం మాజిస్ట్రేటుగారు 144-వ శెక్షనుక్రింద ఇచ్చిన ఉత్తరువు చట్టవిరుద్ధమైన దనియు, తన అధికారమునకు విరుద్ధమైన దనియు యీసంఘమువారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

జాంబాయి నగరమునందు నిన్న మధ్యాహ్నము కొలా వాప్రత్తిడిపోలో నిప్పుంటుకొని 5000 ప్రతిమూటలు కాతిపోయెను 2000 మూటలు కొంతవరకు కావలెను. ఇన్నురెన్ను కంపెనీ వారు నుమారు కి లక్షల నష్టమును భరించెదరు.

బెంగళురాష్ట్రయనభ

శ్రీమంతి వాసంతిదేవి యధ్యక్షకోపన్యాసము

చిట్టగంగునందు నమావేశమగుట

దేశబంధు చిత్తగంగునందు సుప్రసిద్ధ మగు శ్రీమంతి వాసంతిదేవి చిట్టగంగునందు ఏప్రిలు 16, 17 తేదీలు గూడిన బెంగళురాష్ట్రయమహాసభ కధ్యక్షత వహించి యీ విధముగ సుప్రసంగించెను.

సోదరి పాద ప్రతిభలారా, ఆత్మగారా, బెంగళురాష్ట్రయన కంఠమున యాత్రప్రథమగ నొప్పేడి గట్టగంగునందు నేడు సమావేశమగుచున్న యీ గొప్పరాష్ట్రయమహాసభకు అధ్యక్షత వహించుమని నన్ను మీరు కోరిరి. అందులకు నేను మీకు మిగుల కృతజ్ఞురాలను.

దేశబంధు.

ఇంతకు పూర్వము మహానీయులచే నలంకరింపబడిన యీ స్థానమునకు నేను పురాలకు కాని మీరు కన్న నవనముండెను. కాని నామధ్యస్థులకు అవస్థలకు గమనించి మీరు నన్ను ఆహ్వానించితిరి కలంపము, అవిషయము నాకు బాగుగ తెలియును. నా భక్త శక్తి కారాగారమునందు నున్నది. మీరు శాధనమున గౌరవమును జూపింపలి యిట్లు చేసితిరి నాకు తెలియును. అతని యధ్యాత్మికములను అతని భావములను ప్రహేళికవచ్చు నను నాను మీరుండినట్లు తోచుచున్నది. మీయాజ్ఞాను కవితయముగ నొప్పించుట నాపితి యని తలచితిని. శాశ్వతదేశభక్తి గొందుకొనుటకు నాకు సరియైన మార్గము జూపుననియు మీయందరు సమగ్రత విజ్ఞానము నా తోడ్పడుననియు నేను విశ్వసించుచున్నాను.

మన భర్తృము.

ఈగొప్ప జాతియ మహాసమావేశమునందు మనకర్తవ్యమును నిర్ణయించుకొనవలసి యున్నది. నిర్ణయించుటకు పూర్వము మనజాతియవ్యక్తి గతకవితమే తాగునున్నచో ప్రభుముఖ పరిశోధించుకొనవలగును. ఎటు జూచినను దేశములు పోరాడుచున్నవి; స్వాంత్ర్యమునకై పరితపింతున్నవి. కాని మానవుని పరిత్రాద్యమేమి? సంఘము, జాతి, మానవసర్వములు. ప్రభుత్వము మానవసర్వము. విద్యాభ్యాసము దెన్ని నిజంతులు కట్టించబడియుండలేక? ఎన్ని యభ్యంతరములు అందలేదు? ఇన్ని నిరంధన ల కలవలకు, ఇన్ని యభ్యంతరముల కలవలకు కాళ్ళతో నుగు శానదమును సంపాదించుటయే మానవని యుద్దేశ్యము. ఈయధ్యంతరము తెల్పును అధికమై చుట్టని యోగముగ్రిందకువచ్చుచో, అప్పుడు వాని పొట్టిని తెరిచివేయవలయును. పలుమార్లు ప్రాచీన మూలముల క్రొత్తని సాము నాక్రమించును. అప్పుడు సాంఘిక రాజకీయ ముగొన్నగు సమైక్యత కలుగును. విప్లవము కలుగును. నాతనజన ముదయమునకప్పుడు, అది చీకటినుండయే యుత్పత్తియగును. అందుభక్తి శ్రేణుల విప్లవం వైశ్ణవ విశేషమగును.

మన భాగినీసత్వము

మన సత్యమార్గావ్యవహారము గాకలే నన్ను, మనజీవితము సర్వతోముఖముగ మార్పు చెందవలెను. ప్రాణదాహకలగు సమ్యక్తలతో మెందు గానియున్నది? మన కష్టమునంతను నుపయోగించి కలగతమును సేపించవలెను. అప్పుడు మనజాతీయదగ్ధము నెఱవేరును. కాని మనజాతీయదగ్ధము శ్రేణు జడత్వము తాత్పర్యము. మన ఆహారమునందు, వేషమునందు, విద్యయందు, విజ్ఞానమునందు బానిసత్వ మెక్కువైనది. మన మన్ని విధముల నిలిరుల కర్పించుకొని శోధనల మైతిమి ప్రభుముఖ నివృత్తికి వ్యాపారమునకై కచ్చిన విశేషియులు మన జాతీయజీవితము నంతటికి సజీవముకొనిరి. అందులకు నేనగరా, సన్మార్గములయై నుండిన మన భారతదేశము శ్రేణులగునోమతకు నిలియ మైతిమి! కొట్టుమిట్టాడు అధికమైతిమి కాల్వేషము నేయలగియున్నాను. నన్ను మజిలీయలకు ప్రతిభింపించితిమి. నేనుకట్టుకొనుటకు బట్టలలేక మానమును కాపాడుకొనాలని శ్రమింపన్నాను. విశేషములనుండి బట్టలను తెప్పించుకొనినాని మనము ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనాలగుంటే. విజాతీయపద్ధతులవై నుండు విద్యాఅయములందు శిక్షణ ముందరినగాని మన బాలికలకు విద్యరాకున్నది. మన యాచార

ములకు సంబంధము లేనట్టియు విశేషములకు తగినయందునట్టియు కట్టములవై నాధారపడియుండి కొట్టలలలో ద్రవ్యమునాధార పోషకగాని మనకు న్యామము కలుగదయ్యె. అత్యధికావసరము నుగోల్పయింప దేశమునందు వాత్సర్యాంశమును ప్రతిష్ఠించినగాని మనజాతీయదగ్ధములు ఫలించవు.

గాంధీమహాత్ముని సందేశము

ఈ కవ్వశిష్యులలో, భారతమహామహాదేవు, మనముక్తికి మార్గమును జూపినాడు. ఆత్మగౌరవార్థ సిద్ధాంతములకు ఒకమారు దేశమున నలువైపుల మార్గమోగించి దేశమును నిద్రనుండి మేల్కొల్పితిమి. “భారతదేశపరమార్థములకు అనుగమింపుము. ఆత్మసాత్వత్వాత్మమునకు మార్గములకు నీయకెట్లు నీవే కనుగొనుము. నిన్ను నిత్య తెలిసికొనుము. మానవులను మానవులనుగ ప్రేమించుము. దుఃఖితులకు కలతొకము కలగింపుము” ద్వేషమును ప్రేమచే జయింపుము: నిస్వయోజనమును ప్రయోజనముచే జయింపుము” అగహనీయుని యత్నము సందేశమిదియే. భారతవృద్ధయము నీ సందేశము దృఢముగ నాకర్షించెను. నిగాదంబుజీవనము ధృష్టు, స్వేచ్ఛ, ఆహారసౌఖ్యములు కలుగునందు తాండవ మాడుచుండు నని భారతావని గుర్తించెడి.

ప్రస్తుత నిరంధకాధికారమునకు తోడ్పడుటచే, మనపాపముల సంఖ్యను హెచ్చించి మన కళ్ళకు మనమే బంధముల వైచించితిమి. ఆ నిరంధకాధికారవ్యక్తి ప్రభుత్వస్థానము నుండి దూరముగ నుండి మనలను మనము గుర్తించుకొనవలె నని ఆతడు మనలకు కోరెను. ఒకరివై యాధా పడకుండ స్వాతంత్ర్యమార్గమున నడుగిడు దశి మనలకు కోరెను. వృద్ధాప్యమున, మానవాలి సంస్కారమునకై ఆతడు మనసంపత్త్యముల కాలము కారాగారమున నున్నామని పోవుచు తనదేశముల కాల దీక్షించి సందేశము మోసెను:-

“బ్రిటిషు హిందూజాతియనందతి ప్రభుత్వము జనసామాన్యమును గోపిడికేయి మద్దేశ్యముతో నిర్వహింపబడుచున్నది. ఈగోపిడికలకు భారతమున అధికముగను రాజకీయముగను పూర్వముకన్న నిష్పహానముగాలైయున్నది. కలవును ధిక్కరించుటకుగూడ కత్తి లేవున్నది. బ్రిటిషువారు రాజకీయము మనవారు కొట్టకొట్టిన నూలుబడికి బట్టలను నేసికొనుచుండిరి. భారతాభ్యుదయమునకు కట్టుకొమ్మముగు నీగృహపరిశ్రమ ఆమానుష మగుట్టియు ప్రాంతమైట్టియు సాధనములకలకు, పాతిపెట్టుబడిన. దేశమునాని పట్టుములు విదేశీయుల కనుకొనించుటలు చేయబడిన. పంజాబు ప్రాంతికానకేసులను నివృత్తిపాగముగ పరిశీలింపియు అనేక గాజకీయ కేసులకు జూచియు నేని యభిప్రాయముకలగదెంచితిని.”

దోషిదోషిగూడుకొనిన సందర్భముండి లెప్పించుకొనుటకు ముక్తివచ్చుమేమి? ఇంతకాలము నుండియు మనముకై అట్టిలతోన ప్రార్థనలతోను నుండెదని యనుకొనుచుంటిమి. సుమా కొక యేబదిసంవత్సరములు అధికారులకు తోడ్పడితిమి. ఈమార్గమునకే యింకను నుండెదమే యింతకొకతాబ్దము గడచిన తరువాత ప్రపంచమునందు మనదేశము యుడ దిగి కనుగొనగలిగితిమి.

సంస్కరణములు

మాంటాగూ-చెమ్సెఫ్ట్ సంస్కరణములు మనకు ముక్తిమార్గముల జూపెనని యనేక లభములకును. మనకే సంస్కరణము లొగ్గుచుండిన తదనంతరము ఒకగొప్పనాయకుడు “ప్రతిపర్యాయమును మనకు భాష నివృత్తియందేదా”, ఈ పర్యాయము నొప్పించుటచ్చి” రనిపతటియొందెను. ఇంతయే? గాంధీమహాత్ముడే ముప్పదిసంవత్సరముల కాలము ప్రభుత్వాధికారులకు తోడ్పడెను. సంస్కరణములవలన దేశమునకు లాభము కలుగవనియు చెప్పెను. కాని నేదాటికి వినుగు కెంకెడి. నికాన కలిగినది. సంస్కరణముల వలన మృదయమునందు మార్పు కలుగకుండుటయేగాక భారతము నికను కొల్లగొట్టుటకును వాని సత్యత కాలమును హెచ్చించుటకును అవకాశ మేర్పడెనని గూడ మహాత్ముడు పలికెను.

దౌర్జన్యరాహిత్య నిరాకరణము
మనము పంజాబు దురంశముల వలనను, ఇంగ్లీషువంశుల వాగ్దానములు తెల్లుబడి గానఁడువలనను, తనదేశ గౌరవమును సురక్షితముగ నుంచుటకు, స్వరాజ్య నిర్వహణమని ప్రణయ కనుగొని స్వరాజ్యసంపాదనము నుపార్జి కాంగ్రెసు సాధనముల నన్నిటి నంగీచివరకు దౌర్జన్యరాహిత్యసహాయరాకరణమును బోధించెను. మన దేశవాసియును మాధ్యమంతిమేని మన దేశపు శ్రీప్రభువును ఓర్పుతో నెట్టి సంకల్పములవైతను భరింపగలరని విదితమగును. మనము అహింసయును శిక్షయు వదలువలెను. ఈ కాంతియుతిమగు యుద్ధమునకు రక్తపాతము గలిగిన ఆర్యయు ఓర్పుసంపాదన నిరాకరణవలంబులకు భారతీయుల కత్తమేగాని యితరులది కాదని పరిత్రాకారుడు చెప్పగలుగును. మీవతి. స్వమున తుపాకిగుండ్లు పడెనపుడు అహింసయు గమించుటల ననున జాతి యే ర మాన్యును నుచే పట్టించినవార మగుదుము. ఈలాటిదృష్టియు కలిగిన కాంతివేత తోడే మనయుద్ధము ప్రాంభమయ్యెను.

ఆ దేశయధికారుల గావించిన నిరంధకాధికారముయొద్దనిరాకరణము జూపవలెనన్న మనలో మనకు సంపూర్ణ సమాధానముండవలయును. కనుకహిందవులకును, మహాసన్మయలకునుభారతీయలకును స్నేహ భావముండవలెను. మనసంఘము సందంబుగానితనమును మాత్రమేపి పన్ను జాతులయెత్తుకొనే లెకుగులాగున నవకాశముల నీయవలెను. భోగపదార్థములను త్యజించి కఠిన జీవనము నలవడజేసికొనవలయును. ఈ యుద్దేశ్యముల నాచరణజూ లెట్లుగలిగి మేని దౌర్జన్య నిరీత సహాయ నిరాకరణము మూలమున మనము స్వరాజ్యమును సంపాదించుటయు. అట్లుగాదేని ఒకదేశ మనము స్వరాజ్యమును సంపాదించినను వికమత్వము చిరకాలము నిలవనిది. ఆ తత్వలహములను జాతియందు ప్రవేశించి సంఘమున కన్యాయముగ నుండును. ఈ కాంతియలెమగు యుద్ధమునందు విజయము వదలుకలిగింపజేసి, మనము ప్రపంచమున కింతటికే నూనయంబుదేశము నొంగినివారి మగుదుము. అందువలననే, మాయుద్ధము స్వల్పమైనదికాదు. విజయమువలన మనకొక్కటికే గాక, ప్రపంచమంతటను ముక్తికలుగును. అందువలననే, భారతస్వాతంత్ర్యమునకై పోరు సల్పబడియెరియు తిగి యున్న కని నేను తలంచుచుంటిని. ఈయధ్యయ తత్వాత్మమును తాగుగ ప్రపంచవారల కనికరలము రాజకీయోద్ధమమే గాదని బోధపడవలెను. ఈస్వాతంత్ర్యము స్వత్రులకేగాక జాతులకును, భండములకును గూడ లాభించుటచ్చి. ఈమార్గమునందు గాజీయస్వాతంత్ర్యము ప్రభుమహాసముగ నుండి నుండవచ్చును. వ్యక్తియొక్క గాని అయొక్కగాని ఆత్మ నిరత్యమును బాంధవేనీ, స్వాంత్ర్యము తెటూరున కర్తవ్యముగును. ఈయత్మ మరల విజ్ఞానము నాక్రమించునని, స్వాతంత్ర్యము గూడ మరల సాక్షాత్కరించును.

స్వరాజ్యము.

వైకాణముల వలన నీయుద్ధమును ఆత్మ సంస్కారమునకు సాయపడుచుండే నని మనము గుర్తించవలసియున్నది. భయము, పిరికితనము, జడత్వము, స్వాధ్యము, అధర్మము పోవలెను. వానిలో గూడ మిగిలిన యభ్యంతరములన్నియు తొలంగును. ఆత్మసంస్కారము గలిగిన వారికి స్వరాజ్యసంపాదనము సుసాధ్యము. మనజాతీయంతయు సకల అక్షులు ప్రపంచదేశనియ కభ్యంతరములు గలిగించువారె యొందరె.

ఈ కధ్యక్షులగు కోర్కెలను గలిగి యుండుటయే స్వరాజ్యమునకు ప్రాంభదశ యని చెప్పవచ్చును. అధినేతగాజ్యము స్వపరిపాలనము వలనగాని జననసభలవలనగాని స్వరాజ్యము రాదు. దేశమునకు అభ్యుదయము కలుగుటకు మాస్థముల నన్నేషి చివో, మనలను మనము పాలించుకొను స్వనియము గలిగి యుండవలెను. మన సా ప్రయాణములకు తగినట్లుగ ప్రభుత్వాంగమును ఏర్పాటు చేసికొనవలయును. మన కధికారులు లభించినపుడు, పోరబాలులు కలిగిన కలంకవచ్చును. అనుభవముకలననే పోరబాలులు సవరణయై గరియైన విధాన మేర్పరను. కారాగ్రహమునకు వెళ్లెడి హక్కు స్వాతంత్ర్యము మనకు కొంతకాలకు ఇంగ్లీషు పార్లమెంటు ఇచ్చెనని యంగీరించుచున్నాను. స్వరాజ్యసంపాదనమున కిదియే ప్రారంభమని మనవారు కొండరు తలంచిరి. కాని మనము వాల్మీకి హక్కు ఒక కర్తురని మనము తలంప గూడదు. ఇంగ్లాండులో బ్రిటిషుపరిపాలన మెంత సంవలము గలిగినను, తేలగు పార్టీలో నేమేమిజరిగినను వానివలన మన కేమియు లాభముండదు. మనత్యాగము కలనను, మన కవ్వముల కలనను, మనదుఃఖములనను, మనస్థదులసంపదలనను స్వరాజ్యమును సంపాదించుకొనవచ్చును. 'పినివలన స్వరాజ్యము దానియంకట నడియే సిద్ధించును. స్వాతంత్ర్యము జన్మస్వస్థము.

స్వరాజ్య మొక్కసంవత్సరము లోపుగ ప్రాప్తించలేదని కొంత ఆశ్చర్యము కలిగింది. కాంగ్రెసు కార్యకర్తలను చక్కని నిర్వహించితిమని సంవత్సరము లోపుగ స్వరాజ్య సిద్ధి అగునని గాంధీవహాత్ముడు బలికెను. కాని స్వరాజ్యమా వ్యవధిలోపుగ రాలేదని ఆంధ్రమాత్రమున యధైశ్వర్యపరుడు కకళాశములేడు. ఈసంవత్సరమున గాంధీవహాత్ముని యభిప్రాయమును నివేదించు చున్నాను. మహాత్ముడేమిపలికెనో చూడుడి. "స్వరాజ్యమును జనవరి 1 వతేదీలోపుగ గాంధీ సంపాదించియున్నానని యేమియు స్వయముగ తప్పిడినటు పక యందు వారు తేలికమునకు మహావచారము గావించుచున్నారే. నేనుకొన్ని మరతులతో వ్యాసముజేసితిని, ఆమరతులను పూత్రి చేసి నహా-స్వరాజ్యము కల్పించితిని" అనుచున్నది యా పూత్రి గావించుచున్నా. కాని నే నీచుహాసభను ప్రశ్నించుచున్నాను. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు గాంధీవహాత్ముడు నూచించిన సాధనములే ప్రకటించి భారతీయులు నేడు స్పష్టముగ గ్రహించిరి. ఆచార్యమున మనము చాలదూరము నడచితిమి. మనభరమా కధి యొక చేరుకలలోనే గలదు. ఈ యభిభారతీయ్యమును నందు ప్రేరణను జాతీయస్థానము నాక్రమించినది పూర్వము తేలిక మందరిటను వ్యాపించిన జాతీయత ప్రభువునకు తెంగాలు నుండియే ప్రారంభమయ్యెను. నేడుగూడ వంగదేశము జాతీయము నాక్రమించియున్నది. తెంగాలు ఎప్పుడు నిశ్చలభావముతో నేనినైనను గ్రహించునో, ఆ స్పృహ ఎన్నికష్టములు సంభవించినను, ఆచార్యమును వీడ నొల్లదు.

ఈ జాతీయ సంకల్పము నుండి తెంగాలు యంతయు విద్యార్థులుగూడ భారతమాత యాహ్వానము నంగీకరించిరి. నిరంకు భాగ్యధరములో సంబంధము గలిగిన విద్యార్థులయములను వారధిక సంఖ్యాకులుగ బహిష్కరించిరి. ఈవిషయమును కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయార్థి కారులు సహితము అంగీకరించిరి. విశ్వవిద్యాలయ సంస్థాపనమునుగూడ కేంద్రమేలమంది విద్యార్థులు బహిష్కరించిరి వారినివేదికలవలన తెలియుచున్నది. కాని యింతమందియేల వదలుకొనిరి? ఇది ప్రస్తుతజాతీయోద్యమమునకు ఫలితమనట వాస్తవమే. ప్రస్తుతవిద్యార్థిభావము మనజాతీయవిజ్ఞానమును పాడుచేసెను. కారణము లకేకములు గలవు.

ఈదేశమునకు పనికిరానిటి విద్యార్థిభావము నేడు ప్రచారమునగలదు. ఇంద్రవలన బయటి బానిసత్వము మనకంటుటయే గాక మనయందుగూడ బానిసత్వము నెలకొనినది. మనవిజ్ఞానము నకు, మనసాంధ్రదాయములకు తగిన విద్యార్థి భావన మే మన జాతీయతను పెంపొందింపలదు. అందు కలననే, జాతీయవిద్యాలయాలను స్థాపించుట కావశ్యకమి యేర్పడెను. ఇప్పటి కేగ్గడిన జాతీయవిద్యాలయములు కావ్యరంగా నుడు నటుల నేర్పాటులు జేయవలెను. వేలకొలదిమంది విద్యార్థులు కాంతి సైనికులై భారతసంక్షేమమును ఊరూర విగ్రహింప జెల్లడితే యుచున్నారు. ఆశక్తులు స్వల్పత్రైతీయము చేయుచున్నారే. పలువురు పలువిధములు బానిసత్వవిచ్ఛాదు లగు నీ సంకలన విశిలించబూనుకొనినారు.

రాటము.

ప్రస్తుతీద్యమము విజయము గాంచుటకు, రాటము సం తుటకు ఆందోళనకు ఉపయోగించుటకుల జేయుట మొదటి విధి, కర్తవ్యము భారతదేశ మత్తున్నతదశలోనున్నపుడు, వివేకి యులు మనకు గుడ్డను సన్నెత్తెముటతేను ఆశోకులలో మనదేశములే దేశమున కంకణము గావలసిన గుడ్డను తయారు జేసెడి వారు. బహిరంగసత్తులు బహిగారి. సంఘముల వ్యాపారాగారము పనిని జేయుమని ప్రజలకు జెప్పవలసిన యవసర మోజులలో లేకుండెను. ప్రతిరోజును అన్నపానీయము తెలులగావలయునో అట్లే ఆశోకులలో చారమునకు ముటుయు, గుడ్డనేయుటయు ప్రతిరోజును జేయుచుండెడివారు. ప్రజలు వారలకు గాలవసక బానికన్న నెక్కుడుగ తయారు జేసిన పిదప సాగక ప్రచయనకై నాజూకు గుడ్డను తయారు జేసెదవెడివారు. ఇదియంతయు పురాతనచారము. మనమిదం తీయు, మరచిపోతిమి. ముఖము మరగితిమి. అందుచే మనరేటు మనమే సాగనమునకు కారణమైతిమి. కాన మనము మన పూర్వపుజాతీయవిజ్ఞానమును పునరుద్ధరించి గృహపరిశ్రమలను వాడుకలోనికి జేవలయును. చాలమంది రాటము పరిశ్రమకలన ఆర్థిక విషయము చక్కజడదని ఆడిపించెదరు. ప్రతి ముఠామంట బంధును. దానినుండియే దారమువీసి యనుటనే గుడ్డ నేసెదము. అదియును తీరికయున్న సమయములో జేసెదము. అట్టిసిద్ధిలో ఆర్థికముగ లాభనష్టములూబ యెక్కడవచ్చును. వెనుకటిరో

జులలో ప్రతియింటను కెండు మూడు ప్రతివే ట్టుండెడివి. వాని నుండి వచ్చిన ప్రతిరట్లనే చాలవరకు యింటికి సరిపోవుగడ్డ తయారయ్యెడిది. అయితే భారతదేశములో పురాతన జీవితము నందలి నిరాదరకత్వము పోయినది. ఇప్పుడు అస్వాభావికసిద్ధి వచ్చినది. ఈ సిద్ధినుండి వెనుకటి స్వభావసిద్ధులగునీటి బోవల యును. వీనికొకట యిన్ని సంవత్సరములనుండి పేరుకొనిన పాపరాశి తొలగి గోవుటకై మనము తపస్సు జేయువలయును. మనకు గావలసినగుడ్డను మనము తయారుజేసికొనుటకు నిర్లక్ష్య భావముతో నుండుటయే పాపము. అపాపము తొలగిపోవుటకు ప్రతిభారతీయుడును ప్రతిరోజును కానీపు రాటము వడకుటయే తగిన తపస్సు. అటుల జేయుటచేతనే యిన్ని వాళ్లనుండియు వచ్చిన జాతీయపాపము విమోచనమగును. రాటము మరియొక జాతీయసమస్యను పరిష్కరించును. మనదేశములో నెక్కడదో ఒకచోట సంవత్సరమయ్యు కరవుండును. ప్రతసంవత్సరమును మనదేశములో నెంతమంది అన్నములేక మడిచచ్చిపోవుచున్నారు! మనదేశమునందు స్వనసాయ యెక్కడో వృత్తి యగుటచే నిటుల జాకవలసివచ్చింది. స్వనసాయకారులు సంవత్సరమున కారునెలలు పొలములలో పనిజేసి సంవత్సరమున కంతయును నరిపోవునపుడును నూడబెట్టికొందురు. ఏసంవత్సర మైనను పండకున్నచో కరవుకచ్చి మడవలసి వచ్చును. ఈకరవు వచ్చుటకు, పంటలుపండికపోవుట, కర్షము ఎక్కువ కుడియుట, తేలిక తక్కువ యగుట మరికొన్ని కారణములు నుండును. అప్పుడు స్వనసాయదారులు నిష్కహాయు లగుదురు. కాని ఆపనిలేని ర నెలలలో వారు నిత్యమును నూటాడికినే యింకరవుతాడ తొలగు నని నేను గట్టిక జెప్పగలను. రాటము ఈవిధముగ కరవు తేవడం జేయును.

గ్రామములు

వెనుకటి రోజులలోని భారతదేశపు నిరాదరకత్వ స్వాతంత్ర్య తీరము నగలించినవలెన్నచో రాటము నుపయోగించుటయేగాక గ్రామస్థానమును గ్రామములను గూడ మేల్కొలుపువలయును. ప్రాజుదాతకు మగు భారతసాగరకళపవాహము యిప్పుడు నిత్యాబియ్యలై యున్న గ్రామప్రతిస్థాపనల పునరుద్ధరింపగలడు. మన దేశస్థులలో 90 వంతులు గ్రామములలో నివసింతురు. కావున దేశసిద్ధి గ్రామములలోనే కావనగును. మానవ జాతిని ఎన్ని వత్సరముల నుండి ఆశోకన పరచిన చిత్తు సమస్య లన్నియును మనగ్రామప్రతిస్థాపనల పరిష్కరించును. ఆశోకులలో, ఆయాగ్రామములలో భూవిభాగమును, కర్షు కనగూర్చును, ఆరోగ్యమును, విద్యయు, న్యాయమును యా ప్రతిస్థాపనములను, గ్రామస్థులే పనిజేయించుచుండెడివారు. ప్రజలందరి యనుచుతొలి నాకును నొకని నెన్నుకొనెడివారు. సంవత్సరపుస్త్రముల వెల్లింపటలో తిప్పటయ నయకారముతో వారికట్టి ప్రత్యేకసంబంధము లేదు. ఆశోకులలో పాతీతులనైకి ఇతరదేశములనుండి దండయాత్ర లేమియు రాకుండ ప్రభుత్వమువారు మాగ్రముల బన్నెడివారు గ్రామస్థులు తమపని దాముచేసికొని యేవిధమైన చిట్కాలు తేవకుండ భగవంతుని పూజించుచుండెడివారు నైనుండి గ్రామస్థుల వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యము నరికట్టువాచెక్కరులేరు. తమసాంఘికజాతీయ జీవితమును నిర్మించుటలో వారు తమకర్మముల ప్రకారము పనిజేసెడివారు. ఆశోకులలో సాంఘికసేవయు, పనియు, సంఘముకై డబ్బు జెచ్చించుటయు మున్నగు పనులు పుణ్యకార్యములు గను ఆముష్మిక ప్రపంచములో సహజము కాదులు గను వలం చెడి వారు. ఏవిధ మైన నిష్పంధము యెవ్వరికిని యుండెడిది గాదు. ఎవరికి గావలసినటుల వారు తమ జీవితధర్మముల నిర్వర్తించుచుండును. ఆశోకులలో ప్రస్తుత మున్న జీవితమునందలి చిత్తులు గ్రామములలోను దయింప లేదు. కావున మనము ప్రస్తుత జీవితావసరముల బట్టి గ్రామప్రతిస్థాపనల పునర్నిర్మాణము గావించలయును అయితే అది మనజాతీయ జీవిత విజ్ఞానానుసారముం డవలయును. ఇదియే మనము చేయ వలసిన పునర్నిర్మాణ కార్యము.

ఈపనికి మనమిన్ని వాళ్లనుండి విజ్ఞానములనునై సాధార పడుమలెడిమి. అయితే వాత యిప్పుడున్న ప్రభుత్వనిర్మాణములనై సాధారపడియున్నాడు. వారలకు యింగ్లీషు కోర్టులు, కాలేజీలు, స్కూళ్లు లేవడం జీవించుట కష్టము. వారిలో కాలమంతి దేశమును సమృద్ధుకు జైటికెచ్చినటులు నిజమే. కాని నిరాకరణోద్యమ నూతనముల నాచరణలో బెట్టుటకు బాగుగ కనినది బససామాన్యము మాత్రమే. ఏలకనగా వారికి యీ అధికారులతో నెట్టి సంబంధమును లేదు. తమబొట్ట బోసి

కొనుటకు వారివేర జేతు నక్కరలేదు. భూమిశిస్తువిషయము లో మూలము సంబంధము గలదు. వారల కిష్టముంజేసే దానిని గూడ కేసుకాలములోనే యేర్పాటుచేయవచ్చును. కావున బససామాన్యము స్వతంత్రములు స్వయంసాహాయ్యమునై సాధారపడియున్నారే. అందుచేతనే మనమిప్పుడు గ్రామములలో పనిజేయవలయును. దేశము లేనై తా సాధారపడినందునట్లు మనము చేయవలయును. రైతుసంఘములును, సమితులును స్థాపించి వారిల తమబలమును తాము గుర్తించుటయు చేయవలయును.

కార్మికవర్త సంఘములు

పిదప మనము కార్మికులకు సంఘములును, వర్తకసంఘములును ఏర్పరప కలయును. ఈపని జేయవారలు చెమట పిడ్చి పనిజేసి సంపాదించినదబ్బును, భనకాంత్యాలవారు తమ జేబులలో వేసికొందురు. సాప మాకార్మికులు వెనుకటివలెకే కష్ట పడి అట్లే యెముకలు విరుగునట్లుపనిజేయుదురు. కావున జాతీయ సభవారు కార్మికవర్తకసంఘముల నిర్మించి బాగుగ పని సాగు నటుల జాడవలయును.

కాననసభలకు మిగలుదమా?

ఈ పని చేయరుటకు దేశసంతటను గ్రామసంఘముల వ్యాపింపకలయును.

యూనియను కమిటీలు, లోకలుబోర్డులు, జిల్లా హార్డులు, మ్యూనిసిపాలిటీలు మున్నగు వానిలో మనము ప్రవేశించి నాతీయముగ పనిజేయవలయును. అకరరమైచో రాష్ట్రీయకానన సభలలోగూడ ప్రవేశించవచ్చును. కాననసభల లకువెట్లు అంటు బసహాద్యమకార్యమును జేయు నుద్దేశముతో నైయుండవలెను. మనమాట్లు మనకు రానంతకాలము కాననసభలో నుంచిది గాని చెడ్డదిగాని ఆటంకపరుచుచుండవలయును. ఈ విషయమై జాతీయసభవారు రానున్న సమావేశములో బాగుగ చర్చించెదనని నేను నమ్ముచున్నాను.

మద్య పానము

ఈపని నొకను జేయునపుడు మనము ఒకటి కెండు విషయములను బాగుగ గమనింపవలయును. మనము పానము విద్యావిధానములన గాని, మన విజ్ఞానమునందలి తాపము కలన గాని మన జాతీయజీవనములో ఒకటి కెండు పాపములు సంభవించినవి. వీనిని యాపుమాపుట మన ప్రభుమోదేశమై యుండవలయును. మత్తుద్రవ్యముల యుపయోగమువలన నెట్టియపాయము గల్గునన్నచో అందరకును తెలియును. పతిభద్రుడుగ గ్రామజీవనముగూడ వీనిచే పాడుచేయబడినది. మనము జాతీయ జీవితము నతిసరిపుద్గముగ నుండుకొనవలెన్నచో అన్నివిధముల మత్తుద్రవ్యముల నుపయోగించుటను మాన్పించుటకు ప్రయత్నించవలయును. ఈవిషయమును జాతీయసభ చాలపని జేసెను. పట్టణములలో నేగాక గ్రామములలోగూడ మనవాలంటీరులు నెద్దవిన్నయని యెంతక అందరకున్న యాపాపమును బోగొట్టుకొనుమని విన్నవించి తమ ప్రయత్నములతో విజయముగాంచిరి

అస్పృశ్యత

బససామాన్యమునందును వివిధ జాతులయందును వికకు త్యమునకు ఆటంకముగ నున్న మరియొకపాపము గలదు. అని పురాతనమునుండియు సంకరాంధక్యా వచ్చుచున్న అస్పృశ్యతయే. నైతన్యవతిము వ్యాపించిన వంగదేశములో అస్పృశ్యత దేశమునకు తగినదిగాదని చెప్ప వసరములేదు. ఈ అస్పృశ్యత వలన మనము మనదేశీయులను చాలమందిని దేశముకొరకు పని జేయకుండ నాటంకపరచితిమి. మనదేశములో నొకభాగమును తుర్బలము గావించినచో దేశమంతయు నకులలనే యగునని మనకు తెలియును. ఈ విషయమై జాతీయసభవారికి దెలుపబడినది. దేశము లందఱును సానుభూతి జూపితని యీ అస్పృశ్యతా నివారణము జయప్రద మగును.

ఆదాయపు లోటు

జాతీయ సభవారి ప్రయత్నములవలన కద్దరు ధనించక కొలదియు, పంకాయితీకోర్టులు పనిజేయు కొలదియు, మద్య పానము నిషేధింపజుట కొలదియు ప్రభుత్వకోశము వట్టికి యగును. వికలితముగ పన్నులుజేసి, కోశమును నింపుదేశములో, అచటికోర్టులలో కేసులు తగినను, మద్యములనై రాబడితగినను, ప్రభుత్వకోశము నెమ్మదిగ తప్ప క వట్టికగును. ప్రభుత్వపుతెక్కలబట్టి చూడ నిరాకరణోద్యమమువలన భారత తో శములో 90 కొట్లను యిదివరకే యేమియును లేని వంగప్రభుత్వ కోశములో కోటి 20లక్షలును లోటు వచ్చినదని తెలుపబడినది. అట్టి స్థితిలో నీవివేకపు ఖర్చుల ప్రభుత్వమునకు డబ్బు ఎక్కడ నుండి వచ్చును! ఇదివరకే పన్ను లెక్కువగ భరించు

మనకు బీదవాగులై క్రొత్తపన్నులు వేసి ప్రభుత్వకోశము పూర్తిచేయబడును. భారతీయులు స్వయంనిర్ణయమును బడయుటకు జేయవలయును నడచివేయుటకై పోలీసు మితిటరీ ఖర్చులు విపరీతముగ నెప్పుటిక పన్నులు పెరుగుచున్నవి. భారతీయులు ప్రస్తుతోద్యమము ననుసరించి ఆత్మపాఠశాలద్యమునున్న స్వయంనిర్ణయమునున్న బొందుటకు ఇంకను ప్రయత్నముల జేయుచుండిరని యీ ఖర్చులు మరింతయెక్కువ యగును. ఈనూతనప్రబోధముగల్గిన పాఠశాలలు నిత్యమును యీ క్రొత్తపన్నుల నీయులయను. స్వయంనిర్ణయమును బొందుటకు ప్రభుత్వమువారికిష్టములేవలదు యీ ప్రయత్నము = బాచివేయుటకు పోలీసుమితిటరీ వారల నెక్కువ జేసెదరు. ఇందుకు నెక్కువ డబ్బు గావలయును. అందులకు క్రొత్తపన్నుల విధింపవలయును. ప్రభుత్వమువారికిని పాఠశాలకును లెగాదాగలిగి, పాఠశాల స్వయం నిర్ణయ ప్రయత్నములు నణగక్రొక్కడ్రయత్నించుచువుడు పోలీసు మితిటరీ వారల నెక్కువ జేసినచో వారి ఖర్చు భరింపుట కష్టమును స్వల్పవిషయమును వారు గ్రహింప లేక పోయిరి. ఈవిషయమును పరిష్కరించుట కొక్కపై మార్గము గలదు ప్రభుత్వమునకును పాఠశాలకును వివాదకారణమేమో గనుగొని వానిని పరిష్కరించు మార్గముల వారయ వలయును. కొద్దలకు పోకుండుటనున్న మద్యపానము నాపుటనున్న ప్రభుత్వము వారు అందలి లాభముల గుర్తింపకపోవుటచేతనే యిప్పుడందు వలన గల్గినలాభమును పూర్తిచేయుటకు పొట్టు కార్డులవైపును, ఉప్పు మొదలగు నిత్యమును వాడుకొను వస్తువులవైపును పన్ను విధించిరి. నూతనరణములక్రింద వస్తుస్వరూపము బాగుగ గానించునటుల యీనిరాకరణోద్యమమువలన ప్రస్తుత ప్రభుత్వముయొక్క నిశితీ వెల్లడియైనది.

వంగదేశ త్యాగము

అధికారులు ద్రవ్యమును వెచ్చించుకొనిది పాఠశాల నిరాదంబరత్యాగజీవితము ననుసరించుచున్నారు. మహాత్ముని ఆజ్ఞాసారము, ఆత్మపాఠశాలద్వోద్యమము ప్రారంభము కాగానే త్యాగకష్టముల యుద్ధయము ప్రారంభింపబడినది. మాస్తి భూమిపై వంగదేశముగూడ అట్టి త్యాగముల గావించెను. బెంగాలులో వివిధ ప్రదేశములందు న్యాయవాదులను, వర్తకులను ప్రభుత్వ సేవకులను మాతృపూజకు తమజీవము నర్పణజేసిరి. జాతీయజీవమున కీ త్యాగమువలన నెంతయేని మంచిగల్గెను. అప్పుడు దేశములో వివిధభాగములలో చాలవంది కాంగ్రెసు సభ్యులగుటయు, గ్రామములలోను పట్టణములలోను రాజ్యములుపయోగించుటయు, చాలవంది జైలులు కష్టముల బొందుట కిచ్చుగించుటయు, పోలీసు మితిటరీవారు పెట్టుకష్టముల భరించుటయు, దీనికంతకును ముందు నాయకులు త్యాగము గావించి దారిజూపిరి.

ఇప్పుడు జాతీయప్రబోధము గల్గినవిదవ వంగదేశము చేసిన ప్రాథమికత్యాగము, అసమాన మైనది. ఇక్కడ బెంగాలులో రాజకీయకార్యమునకు వసూలైన లక్షలకొని డబ్బు బీదవారే యిచ్చిరి. అది మిగుల గొప్పవిషయము. భూస్వాములు తమభూముల నొసంగి, బీదలు తమకున్న దంతయు నిచ్చి వేసి జేక కావలసినవాడుగ నుండిరి. వారిపేరులు అందరకును తెలియవు. వారు జేయవలసిన ప్రతిభకును త్యాగముజేయులేదు ఇన్ని గొప్పత్యాగములు గావించుటచేత జాతు మోక్షము పాద్యము గావలెను. ఈత్యాగఫలమును యువరాజు వచ్చి సభకు జరిగిన వారతాళ సమయమున గనుగొంటిమి. ఇకపాదుగ్యమే వైపున నుండెనో అప్పుడు విడిత నుయ్యెను. అధికారులు ఎంతలెదరించినను వంగదేశమంతయును యెంతయోకాంతముగ వారతాళము గావించెను. అది యిప్పుడంతవరకును తెలియను. ఎవ్వరిని బలవంత పెట్టలేదు. భయపెట్టలేదు. అయినను ప్రజలందఱును జాతీయమహాసభ యాజ్ఞాసారముగ, నిశ్చయముతో, కాలముతో, వారతాళము గావించిరి. యెవ్వరును అసంతృప్తి గనబడలేదు. వినుకు మాటలవలె. ఆత్మపాఠశాలద్యమును బొందుటకై అందఱు జాతీయమహాసభాదేశము ననుసరించిరి. ఇదంతయును అధికారులు గ్రహింపలేదు. దీనియందంతటను, నాయకులు దొర్లవ్యమునకు గడంగుటయు, భయముపెట్టుటయు నిమిడియున్నవని వారు గ్రహించిరి. ప్రభుత్వమువారు నవంబరులో గావించిన ప్రకటనమే యిందుకు నిదర్శనము. జాతీయస్వచ్ఛంద సేవకులు పౌరులను భయపెట్టి వారతాళము జేయునటుల జేసిరిని వారియుద్దేశము. ఏపక్షమువారు భయపెట్టిరో, మహాత్ముని వారతాళము జేయవద్దనని యెవరు ప్రకటించిరో ఆందరకును తెలియును. ఒక

జాతిప్రబోధముగావించినపుడు భయపెట్టి యేమైనజేయుట కష్టమునవిషయము, తమప్రతిష్టను నిత్యున్ననటులై ప్రభుత్వమువారు మరచిపోయిరి. ఉన్నతజాతిభారతీయులు ఉద్యమములో జేరినపుడు భయపెట్టువిషయ ముదయించదనివారు మరచిపోయిరి. భయపెట్టి యేమైన జేయుట సాధ్యమైనచో ప్రభుత్వమువారు వారతాళము నేల విచ్చిత్తుజేయలేకపోయిరి ఇది యంతయును కొందఱు జాతీయస్వచ్ఛంద సేవకులు జాతీయమహాసభ జెప్పింపుట జేయువని కోరుటవలన జరిగెను. దీనిని బట్టి వంగదేశములు అధికారిపక్షమున లేని విశదమగును. జాతీయమహాసభవారి వ్యాదయభావములనున్న, కోరికలనున్న భావీయాశములనున్న వెల్లడించు నని వారికి నమ్మకము గలదు.

కొంతలు వాలంటీరులు భయపెట్టిరే యనుకొనుదు. వారి నేల కిడింపలేదు! అట్లు గాక దేశమంతటియొక్క స్వాతంత్ర్యమును ఆరికట్టుటయే! ఒక పరాధీనదేశము స్వయం నిర్ణయమును బొందు సమయమున అధికారులు ఉద్దేశపూరితులగుదురు. అందుచేతనే వారతాళవిజయాంతరము వారు నిష్పంధములకు గడంగిరి. తత్ఫలితముగ వాలంటీరునిర్మాణములను న్యాయవిరోధములుగ ప్రకటించి కలకత్తాలోను నిరీర ప్రదేశములలోను సభల నాపుడలచేసిరి. కొన్నిసార్లు అధికారులు కాంగ్రెసుకార్యాలయముల నెత్తివేయించిరి. అందువలన కొన్నిసార్లు కాంగ్రెసు కార్యాలయము బట్టబయలున బెట్టబడెను. హఠాః, నలాంగా మున్నగు ప్రదేశములలో గుండ్లు పేల్చబడెను. బహిరంగసభలలో కట్ట బంపయోగింపబడెను. పూలగుస్త్రీలుగూడ దెబ్బబడినది. చాలసార్లు గుర్కానిపాయాలు దొర్లవ్యరహితులగు గ్రామస్థులను భయపెట్టి హింసించిరి. ఈరోజులలో నెవరైన వాలంటీరై కద్యభరింపుచుని గాని మత్తపదార్థముల వాడవద్దనిగాని చెప్పినేని తప్పుక జెయిలుట జోత్రును. అధికారులు మనవిజయమున కడ్డపడుటలో నాశ్వర్యములేదు. వారలకేమైన నాటకము గల్గిపో న్యాయమునకు విరోధముగ సంబంధించి ఆకష్టముదీర్చుకొని న్యాయసమృతముగ జేసితిమని చెప్పుదురు. అందుచేతనే న్యాయము లేకుండపోయినది. అంతేదేశమంతటను ఆ హింసా భావము బాగుగ గల్గినది. నిగ్రహము గల్గినది. నిర్బంధముల నొప్పుకొనగలకు. వారి ముఖ్యన్యాయకులు చెరసాల కంపబడిన వారు కీర్తిని విడనాడలేదు. ఇందువలన మనకు మంచియాస గలదు. నిత్యయును, నిగ్రహమున దేశభివృద్ధికి స్వరాజ్యమునకు మిగుల సహకారం లనుటకు సంశయములేదు. ప్రభుత్వపులెక్కప్రకారము 10జేల మంది ప్రజలు ఆత్మగౌరవమునకును దేశమునకును అధికారుల న్యాయనూత్రముల భంగపరచి సంతోషముతో జెయిలు నలకరించిరి. దీనినిబట్టిమాడ దేశమంతయు స్వరాజ్యము కొరకు ఆ దుర్దాతో నున్నటుల విశదమగుచున్నది. 14 నెక్షనును ప్రయోగించి ఉద్యమమును మొదలుట తీసివేయుటకు ప్రయత్నించిరి గాని సఫలము గాకపోయెను. ఇందువలన అమానుకు లగు సహకారులుగూడ నిష్పంధముల పాలైరి. బ్రిటిషు న్యాయ మందు విశ్వాసము గలవారు గూడ అట్టివాని నిడువలన గోల్పోయిరి.

ఈ నిర్బంధములన్నిటికిని గాంధీ మహాత్ముడే కారణమని చెప్పుటకు అధికారులు ప్రయత్నించిరి. రొనాల్డు ప్రభువు ఒక ఉపన్యాసములో మహాత్ముని నిగ్రహమును గూడ తిరస్కరించి ఆయన త్యాగము జేయువారితో సంబంధము లేకుండెననిజెప్పి రోము తగులబడుచుండ నీరో ఫిడెలు వాయించుచుండెనని చెప్పెను. అనగా అందరిని కాంగ్రెసుకు పనిజేసి కష్టముల ననుభవింపుచుని చెప్పి ఆయన నిర్దయాడై నీరోవలె నున్నాడని అర్థము. చరిత్రకారుడు యిప్పటి భారతచారిత్రము వ్రాయునపుడు ఆ నీరో యెవడో వ్రాయును.

ప్రభుత్వప్రకటనము

ఇంతటి నిర్బంధములు జరిగినను వంగదేశము ప్రభుత్వప్రకటనము లిట్లు వెల్లడించెను. ప్రజలన్నితరగతులవారును ఆత్మగౌరవమునకును, వంగదేశగౌరవమునకును జెయిలుకు బోయిరి. దాక్షిణిగువాస్తవ్యులగు సావిత్రీదేవిగూడ జెయిలుకు బంపబడెను. పోలీసు అధికారుల కట్టదెబ్బలను ప్రజలు బాగుగ సహించిరి. ఇన్ని జరిగినను జాతీయ గౌరవమున కేమియు లోపము గలగలేదు. పోలీసుప్రకటన కాలమైపోయినది. వాలంటీరు నిర్మాణముల గూర్చిన ప్రకటనము రద్దుజేయబడలేదు. ఈ ప్రకటనము రద్దగువరకును మేమూరకుండజాలము.

ఇది నేను జెప్పనపుడు నాయననులో నిరాకరణోద్యమ మొక్కటియే లేదు. వంగజాతీయొక్క ఆత్మగౌరవముగూడ నాయననునందు గలదు. ఈబాధకరముగ ప్రకటనము కద్దు జేయనిజే సహకారవాది యైనను అసహాయవాదియైనను తాను బెంగాలీనని మరచిపోవునా? దేశసేవజేయుట మానవుని జన్మతోగల్గిన హక్కు. దేశసేవ వైవరూప. పూజలయమును మూజేయు న్యాయముకు వంగీయుడు లొంగునా? నాభర్తను పట్టుకొనుటకు ఒకటి రెండు రోజులు ముందు ఆయన యిట్లు చెప్పెను. "దీనినిగూడ మీరు జీవమున్నంతవరకు ధిక్కరింపవలయును." వంగీయుడు దీనిని మరచెనా? దైర్యము త్యాగము కావలయును. మనలోపముల నన్నిటిని వదలివేయవలయును. వంగీయులారా! యిప్పుడే రెండు. జాతీయపతాకమును వైకితే వదీయుదము. జాతీయపతాకమును వేలాడదీయుదము. వంగదేశము పేరును, దేవుని పేరును నిలుచునటుల మనముభయమును గల్పెదము.

ఉపసంహారము

"భయములేదు. వెఱుగు, సత్కృమే జయించు" అని యనుదు. "గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధించినను సత్కృమను నిర్బంధింపలేదు" అని అనుదు. "భయములేదు. వెఱుగు భయపడదు" అనుము. "అంతయును నీవు స్వయముగ గ్రహింపవలయును. పతాకమును భుజమున ధరింపుము. ఇట్లు చేనివారలను పోనిము. నీవుమాత్రము, "నేను చెడిపోలేదు? నా అంతట నాకు ప్రబోధము గల్గినది. నన్నెవరును యెప్పటికి జయింపలేదు" అని యనుకొనుదు. సత్య మెప్పుడును బలబడును. చెఱసాల దాని నరికట్టగలదా?"

కిలాఫాతు నాయకుల నిర్బంధము

ఇరువురు జెయిలర్లు ఏలరా జీనామాల నిచ్చిరి?

బొంబాయి క్రానికల్ పత్రిక

ఏప్రిల్ 4 వ తేదిని పాట్నానగరము నుండి బొంబాయి క్రానికల్ పత్రికావిలేఖరి ఆ పత్రిక కిట్లు వ్రాసెను.

"ముజఫ్ఫర్ము అసిస్టాంట్ జెయిలరు యన్. వారి అనామృదుగారు తమపదవికి రాజీనామాను బంపుచు లీహారు ఒరిస్సారాష్ట్రముల చెరసాలల ఇన్స్పెక్టరు జనరలు కిట్లు వ్రాసిరి. యుద్ధానంతరము యుద్ధమునకు పూర్వమునలేనే తురుష్క కాల్వాధికారమున కేలాటి హాని కలుగదని ఆంగ్ల దేశపు ప్రధానమంత్రి లాయడ్ బార్లిగారు తమ పక్షమునను, ఆంగ్ల ప్రభుత్వపక్షమునను, మిక్రమండలి ప్రతిమునను అభయ ప్రదాన మొసంగిరి. నేనతని వాగ్దానమును విశ్వసించి, నాదేశీయులలో నిరాశ చెందిన వారితో సహా నముతో నుండ వలసినదని జోధించుచుంటిని. వాగ్దానము ననుసరించి అంగ్లేయులు ప్రవర్తించెదరని నేనాశపడుచుంటిని. ఏమికర్మమోగాని, లాయడుబార్లి వాగ్దానమునకు భంగము కలుగుటయేగాక, మతాభిమానముగల మనాయకులు లాకరి తరువాత ఇంకోకరిని పశువులను కొట్టుములొనకితోలినట్లు ప్రభుత్వమువారు తరసాలకు బంపివేయుచున్నారు. ఇస్లామత సేవ చేసినందుకు ఆలీసాదరులు, మహమ్మదీయులలో గలసి పని చేయ సామాసింపినందులకు మహాత్ముగాంధీని కిక్షించివారు. అందుకే డాక్టరు మహమ్మదు హుడ అరెస్టు చేయబడెను. డాక్టరు సాచాబు ఆత్యంత దైవభక్తుడు; దొర్లవ్యరాహిత్యమే సాధకశూన్యమున బలన ద్విక్వాసముగల మహనీయుడు. అంగ్లేయులు కోపమును గలిగించినను కాంతిచిత్తులై యుండవలసినదని ఆతడనేకపర్యాయములు తనదేశీయులకు హితోపదేశము చేయుచుండెను. ప్రభుత్వమువారు నేకవేలమంది ఇతరులనుకూడ ఇట్లే బాధించుచున్నారు. నిర్దోషులును, స్వయంతాభిమానముగల దైర్యవంతులను కిక్షించుటయందు బాల్గానుటకు నాకయిచ్చముగ నున్నది. నా మనస్సాక్షికి విరోధముగ ప్రవర్తించుకుండ నే నీ ఉద్యోగములో పనిచేయుట అసాధ్యముగ తోచుచున్నది. తత్కారణమున నేను నాపదవికి రాజీనామాను బంపుచున్నాను. దీనిని అంగీకరించి నన్ను త్వరలో ఈపనినుండి విముక్తుని చేయ బ్రార్థించుచున్నాను."

అతే జెయిలులో పనిచేయు చుండెన మరెయొక అసిస్టాంట్ జెయిలరు సాఫీక్ అకారణములకే తమపదవికి రాజీనామానిచ్చుచు, ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగాకి వ్రాసిరి. ఏరిద్దరు మహనీయులు. 13 సంవత్సరములుగ ప్రభుత్వోద్యోగములందున్నారు.

నెల్లూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులగు

బెజవాడ చంద్రశేఖర రెడ్డిగారి ప్లేటుపెంటు

—:O::O::—

ప్రస్తావననుమాయన నేను చెప్పింటు నివేదికలో నునా హరించిన విషయములు యథార్థములు గావు. నివేదించుటలో కొన్ని పొరపాట్లు గలవు. వాని నిజ మాప గోరుచున్నాను.

(ప్రభుత్వమువారు మన వృత్తుల నాశనముచేసివారని నేను చెప్పలేదు. “మన వృత్తులు నశించినవి” యనియే నేను చెప్పితిని. మన వృత్తులు చాలవరకు నష్టపడిన వను విషయ మెవ రును కాదనజాలరు. ఈ క్రింది యుద్ధాహారణములవలన వై విషయము నిస్సందేహముగ సిద్ధాంతపడుచున్నది.

(క) లీజీ దొరగారిట్లు చెప్పుచున్నారు. “పదునేడవ శతాబ్దాంతమున చాకయ్యెట్టియు మనోజ్ఞమైస్టియు హిందూ దేశపు కాలికోట, మస్లినులు, చీటిగుడ్డలు విరివిగ ఇంగ్లాండు దేశమునకు దిగుమతి యగుచుండినవి. తమ సరకుల వ్యాపారము పూర్తిగ నశించునని భయపరుపవలసినంత యెక్కువగ ఇంగ్లీషు వారు హిందూదేశపు వస్తువులపై మత్స్యకవడి కొనుచుండిరి. 1791 సంవత్సరములో పార్లమెంటువారు ఏవియో కొన్ని మిన హాయింపులు చేసి, రంగు కాలికో చీటిగుడ్డలు దుస్తులుగాగాని ఇతర పరికరములుగ గాని ఇంగ్లాండు దేశములో నుపయోగింప రాదనియు దూది కలిసిన రంగు సరకులు వాడరాదనియు కాస నముల నొసర్చిరి.”

(1917-18 సంవత్సరము ఇండస్ట్రియల్ కమిటీ నివేదిక కనుబంధముగ మాలవ్యాగారు వ్రాసిన భిన్నాభిప్రాయ పట్టిక 297 పుటలో లీజీగారి ఇంగ్లాండు చరిత్రనుండి ఉదాహరించి యున్నారు.)

(జ) 1890 సంవత్సరములో డర్ మోర్ గాటన్ దొర గారిటుల వ్రాసిరి. “నూగు సంవత్సరములకు తక్కువకాలము లోనే డక్కాలోని యాకర్లు వాణిజ్యము కోటిరూపాయల పరిమితి యందుకొనెను. అందలి జనసంఖ్య రెండులక్షలు. 1789 సం వత్సరములో ఇంగ్లాండుదేశమున కెగుమతి చేయబడిన డక్కా మజ్జనుల వెల పదిలక్షలు. 1817 సంవత్సరములో బొత్తుగ ట్లీ యించినది” (మాలవ్యాగారి భిన్నాభిప్రాయనివేదిక 297 పుట)

(చ) రమేశచంద్రదత్తుగారిటుల వ్రాసిరి. “కంపెనీవారి పరిపాలనారంభకాలమున హిందూదేశమునుండి పట్టుసరకులు దిగుమతియగుచుండినవి, వానిని తయారుచేయుచుండిన వంగ దేశ పు నేతగాండ్ర పట్ల అంగ్లేయులైన నేతగాండ్లు అనాయోగ్యు లయిరి. ఆకారణమువలన వై సరకులు ఇంగ్లాండుదేశమునకు రాకుండ చేయుటయే గాక హిందూదేశీయ కార్మికుల నిరు త్యాసావరచుటకై ఆనాడు తూర్పుఇండియా కంపెనీవారికి లభ్యమైన రాజకీయాధికారబలమును ప్రయోగించు సాహసప్రయ త్నము సాగింపబడినది. వంగ దేశమునందు కన్యూరూపము గాని పట్టు పరిశ్రమయు ప్రోత్సహించి పట్టుసరకు పరిశ్రమను నిరు త్యాసావరచవలసినదిగో కోరుచు కంపెనీవారు 1769 సంవత్స రము మార్చి 17 తేదీ లేఖను పంపిరి. మరియు పట్టుకండెల చుట్టువారు కంపెనీవారి కర్మాగారములందె పరిశ్రేయవలసినదిగ నిర్బంధించుటకును వారివారి గృహములందు పనిమావలసినదిగ ఆటంకపెట్టుటకును గూడ వారు శిఫార్సుచేసిరి.”

(మాలవ్యాగారివై నివేదిక - 297 పుట)

రమేశచంద్రదత్తుగారు బ్రిటీషు ఇండియా ఆర్థికచరిత్ర 45 పుటలో నిటుల వ్రాసిరి:— “హిందూదేశమునందలి వ్యాయ పరిపాలనావిషయమై విచారించుటకు ఇంగ్లాండులోని కామన్సు సభనుండి నిర్వచితమైన ప్రత్యేకసంఘమువారి 9 నివేదిక మొక్క 37 అనుబంధమున ఉదాహరణమైన కోర్టు ఆఫ్ డైరెక్టరుల లేఖయం దిటుల గలదు. ఈ నిబంధనము సప్రయోజకమై అను కూలఫలములు కలిగించినటుల కాన్పించుచున్నది. పూర్వము వారివారి యిండ్లలో ఫనిచేయు సాలీలు కర్మాగారములందు పనిచేయు సమర్థులందువారిజేయ ననుకూలించినది. ఈ యాచా రణ్య (సాలీలు స్వగృహములందు పనిచేయుట) అబాగ్తవలన నురల తలదూపునట్లుగ నిలిచియుండిన దానిని తుదముట్ట నాపి నేయుట యుక్తము. ప్రభుత్వాధికారుల మూలముగ తీసిన ఆప రాశములు విధింపబడునని సంపూర్ణముగ నిరోధము గలిగించి మరిచిరి సప్రయోజకముగ నా పని నిష్పాదు నెరవేర్చవచ్చును.”

“నిర్వచితసంఘమువారు యుక్తియుక్తముగ విమర్శించు నటులనే నిర్బంధప్రోత్సాహములు రెండును గల సమగ్రరాజ నీతివిధానము ఈ లేఖయందు గలదు. ఈ విధానము వంగదేశ మందలి చేతిపనులను నిర్మాతలందులలో నెక్కువపనిచేయును.

దేశము పరిశ్రమములకు ప్రాప్తు అను లక్షణములే మాన్య దానం చేసి క్రేటుబిటనులో సిద్ధమగు సరకుల వపయోగించు అపకృ పవార్థములు ధ -దు భూమిగ చేయుట కా విధానము సప్ర యోజకమై (వంచన బయులుగాక) నడి పనిచేయుగలిగినంత వరకు) తయరండవలెను.

(హ) శీతమాలవ్యాగారి భిన్నాభిప్రాయనివేదిక 298-పుట)

(ట) ఇంగ్లాండుదేశములోని హిందూదేశపు దూది సరకులపై నూటికి 81 పానులు సుంకమునకునప్పుడు హిందూ దేశమునకు దిగుమతి యగు ఇంగ్లాండుదేశపు దూదిసరకులపై నూటికి 2 1/2 మాత్రమే పన్ను విధించిరి. (పండిత మాలవ్యాగారి భిన్నాభిప్రాయనివేదిక పుట 298)

(థ) హిందూదేశచరిత్రకారుడైన విల్సనుగారు గూడ నిటులు వ్రాసియున్నారు. “అప్పటివరకు (1813) హిందూ దేశపు దూది పట్టుసరకులు ఇంగ్లాండులో సిద్ధమగు సరకుల కంటె నూటికి 60 రూపాయలు మొదలు 60 రూపాయల వరకు వెల సరసముగ నుండినవి బ్రిటీషుబారులో లాభము గానే విక్రయింపబడె గలిగి యుండె నని సాక్ష్యమియ్యవలెను. అందుచే హిందూదేశపు సరకులపై నూటికి 70 లేక 80 రూపా యల సుంకము చేసియో అదేశమునకు దిగుమతి కారాదని నిశ్చయించియో అంగ్లసరకుల కంటెచిగిన నాకర్షకమయ్యెను. ఇటుల గావచ్చును నిశ్చిధార్థమై సుంకములు నిబంధనవిధుల లేకుండనను శేష్టి మాంచెట్లరు నారములయందలి మరలు మొద టనే యాగిపోయి అవిరళ క్షీణనను గూడ మరల మొదలుచే యాగిపోయి అవిరళ క్షీణనను గూడ మరల నాడకయే యుండె డిది. హిందూదేశపు చేతిపనులను బలిగొని ఇంగ్లీషు వరులను ఊర్జితపరచిరి. హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యము గలవైయుండిన బ్రిటీశుల మొనర్చియుండును. ఇంగ్లీషువారి సరకులపై నిషే ధపు సుంకములు విధించి ఫలకరమైన తన పరిశ్రమము వినాశము గాకుండ సంరక్షించుకొనియుండును. ఇట్టి అత్యర్థకణకార్యము నకు హిందూదేశముపట్ల వారవకాశమిచ్చినవారు కారు. వెరవాని కరుణకు పాత్రమై యుండవలసినవై. ఏనుఁజము లేకయే (బ్రిటీషు సరకులు హిందూదేశముపై నిర్బంధపూర్వకముగ నంట గట్టి సమానపరిస్థితులలో తాను ప్రతిఘటించలేని పోటీదారుని విజృంభియుండ గుర్తింప డిటుల అణచిపెట్టి పర్యవసానమున గొంతు పిసికినటుల ఆసలె రూపుమాపెను.”

(పండిత మాలవ్యాగారి భిన్నాభిప్రాయ నివేదిక-299 పుట)

(ఫ) తెయిలరుగారి హిందూదేశచరిత్ర 208 పుటయం దిటులనున్నది. “హిందూదేశమునకు నిర్బంధపడిన ఓడలు ఆదేశీయ వస్తువిస్త్రముతో లండనుపట్టణపు చేపు చేరగనే ఓడల గుర్త దారులైన ఆ దేశీ యులలో తేమునదిలో శత్రునాకాదశమును నుండు పట్టికంటె నెక్కువకు వికృతసంక్షోభము కలిగెను. లండను చేపులో నోడలు కట్టువారు నాయకత్వము వహించి కల్లోలకాటవలెరి. తమవృత్తికి చరమదశ ప్రాపించె నియు ఇంగ్లాండులోని నాకానిర్యాణకు లెల్లరు ఉపవాస కార్యక్రమిడి తు లిక కాకునవలసియె యనియు ప్రకటించుసాగిరి. వారి రణగణ ధ్వనికి లొంగి కోర్టుపు డైరెక్టులు హిందూ ఇంగ్లాండుదేశముల మధ్య జరుగు వ్యాపారమునకై హిందూదేశీయనాన బుపయో గింపరాదని నిరోధించిరి.” (పండిత మాలవ్యాగారి భిన్నాభి ప్రాయనివేదిక 297 పుట).

(బి) బ్రిటీషు ఇండియాయొక్క ఆర్థికచరిత్రలో రమేశ చంద్రదత్తుగారిటుల వ్రాసిరి. “హిందూదేశముపట్ల నియ్యది స్థిర పడిన యాంగ్ల రాజనీతి విధానమై 50 సంవత్సరములకంటె మైన సాగెను. కామన్సుగట్లో నియ్యది వెల్లడిగనే రూఢిపరుపబడి 1883 సంవత్సరమునను దాని కీలను గూడ మిక్కిలి పట్టుబట్టో కొనసాగింపబడుచుండెను. దీనంతేసి ఆంగ్ల కార్మికుల లాభము కొరకుగా హిందూదేశ జాతీయ పరిశ్రమలలో ననేకములు మొదలంట నశించినవి.” ఆర్నాల్డు టాయిన్స్ గారును ఈ యభి ప్రాయమునె కృత్రికరించిరి. సంరక్షక సుంకములేక ఆంగ్లపరిశ్ర మము లింతసేపుముగ కలిగి యుండనేవు. ప్రత్యేకపరిశ్రమముల పట్ల శాశ్వతమైన పోరాటముకొరకు ప్రతిష్ఠితమై విరివిగాం చిన ఇంగ్లాండు కార్మికవృత్తులకై హిందూదేశము అధినిశేత దేశములు బలి గావింపబడినవి.” (ఆర్నాల్డు టాయిన్స్ గారి ఇం గ్లాండు దేశమునందలి 18 శతాబ్దపు పరిశ్రమ వివరము. ఆను గ్రంథ మున 58 పుటనుండి పండిత మాలవ్యాగారు భిన్నాభిప్రాయ నివే దికయందు 900 పుటలో నుదాహరించిరి.)

(8) డక్కా-సెల్లాలు నానూరుగుడ్డలనుట నోటీసులోని రెండవవిషయము. ఈ విషయముగురించి కొంత చెప్పితి ననియె యొప్పుకొనుచున్నాడను. ఇది చారిత్రసిద్ధివిషయ మని ఈక్రింది యుద్ధాహరణములవలన నేర్పడు చున్నది.

(గ) “శతాబ్దములుగ డక్కా నానూరు సెల్లాలు చేరుజడి నవి.” (ఇండియా ఇంక్విరీయ గజటీరు, 3 సంపుటము 201 పుట)

(ఘ) “దుకూలచేలములని కావ్యములం చేక్కొనబడు నంత శ్రేష్ఠమైన నేత బిగివిగల నానూరు డక్కా-సెల్లాలే ముఖ్య ముగ దేశమునందలి బలవంతుల యుపయోగాగ్గ ముదిష్ఠింతుబడినవి. ఈ కార్మికవృత్తియంకు నియుత్తు లైన పనివాండ్రై తనికీ కొరకు వైగాపవారు ప్రతినిధుల నియోగించుచుండిరి. (ఇన్వెస్ క్షపీడియా బ్రిటానికా. 6 సంపుటము. 488 పుట.)

(ఙ) “క్రీస్తు పూర్వము రెండువేల సంవత్సరములనుండియు ఈజిప్టువారి గోలీలలోని కుమ్మరశములు ఈ డక్కా సెల్లా లలో మేలైనవానిచే నాచ్ఛాదితములై కాన్పించు చున్నవి (గ్రీకులకు ఈడక్కా మజ్జనులు “గాంజటికా అనుపేర నెరుగబడి యుండినవి.” (పండిత మాలవ్యాగారి భిన్నాభిప్రాయ నివేదిక, పుట 295.)

(చ) “అట్టివస్త్రములు నిష్పపుల్ల పెట్టెలలో నుంచబడు చుండినవట.” అనినది నావై మరయొక నేరము. అటులనుటలో నాభావ మేయనగా - తానులగ నే చిన్న నిష్పపుల్ల పెట్టెలలో నిముడ్చుగలిగినంత నేత నానూరు గలననుట మైయున్నది. ఈ క్రింది యుద్ధాహరణములబట్టి అయ్యది అంతకంటె నాణ్యములై యుండునట్లు చెప్పుకొనుచుండినటుట నిదర్శనములు గలవు.

“ఒక పొండుదూదితో వడికిన దారపుకండెను ఒక సాలె వాడు తనయెదుట కొలతచేయగా 250 మైళ్లపొడుగు ఉండె న”ని తెయిలరుగారు వ్రాయుచున్నారు. “నేసినవస్త్రమును శ్రీలయంగరము లేక మెట్టెగుండ మార్చి దానినానూరు పరి టించువిధానము సర్వసామాన్య మైయుండెను. ఎక్కువనా ణ్యములైన డక్కా-సెల్లాలు 400 నెంబరు నూలుతో నేయు చుండిరి.”

(ఇండియా ఇంక్విరీయల్ గజటీయర్ 3, సంపుటము 201 పుట.)

ఇందుకు సంబంధించి అభియోగి యియే యర్థము నుద్దే శింపలేదని నే నూహించెదను.

(5) “అట్టివస్త్రముల నేయుసాలీల బొటన వేళ్లు గవర్న మెంటువారు నరికివైచిరి” నేనుడివినుట చెప్పినదానినిగరించి నాయథోక్త మేమనగా:— “కొంతమంది మేధాగా నేనే నేతగాండ్రకు బొటనవేళ్లు తెగొట్టుబడినవట.” అని చెప్పి యుంటిని. ప్రభుత్వమువారు వారి బొటనవేళ్లే తెగొట్టిరిని నే ననలేదు. బ్రిటీషు పాలితుడుగ ఆవాసజీవనములు మూర్ఖులొని చిరకాలము వంగదేశీయులైయుండిన కారణముచే ఈ విష యమై ప్రామాణికముగ నుండనొప్పిక విలియుంబోట్ల దొరగారు 1772 సంవత్సరములో “భారతీయవినుయైకపర్యాయలోచనములు” అనుగ్రంథము దిటులవ్రాసిరి:— “సంగదేశమునకు సర్వసాధా రణముగ ముచ్చెలికాలని పిలువబడు కంపెనీ యేజుంట్లు హిందూ దేశపు సాలెలను నిష్కంఠించి వ్రాయించుకొనిన యొడంబడికలను ఆసాలెలు జరుప నేరకుండినందున వెంటనే వారి సరకులను ముచ్చెలికాలు పట్టుపరచుకొని తరుగుబడిన తకావివాకి భర్తిగ విక్రయించుచుండిరి. పట్టుకండెలు చుట్టు నిర్బంధము తప్పకొను టకై వారి బొటనవేళ్లను వారే తెగొట్టుకొనిన తార్కాణ ములుగలవు. ఇట్టి నానోడులను వారు వస్తురూపముగా పట్టును కండెలుగా జుట్టు జాలివా రంతమన్యాయముగ జూడబడు చుండిరి.” (మాడరక్ రివ్యూ. 4 సంపుటము 504 పుట)

అయినను నేను చెప్పితిని “ప్రభుత్వము” వారు వేళ్లే తెగొట్టిరి. ఆనుఅర్థమున ఎవరైన గ్రహించిరని నన్నట్లు వారు భావించినందులకై దుఃఖసంకృతుడను.

(6) “అందువలన నట్టివస్త్రములనేత తీసివేసె న”ను కడపటి వాక్యమునుగురించి నేను చెప్పినది “అందున” (Con- sequently) అను పదము నేను వాడలేదు. నేను “ఈవిధముగ మనవృత్తులు నశించె”నని మాత్రము చెప్పితిని. నా ముపన్యాస మందు సంగ్రహముగ నూచించిన వివిధమార్గములచే నని నాయ థ్యము. మన పరిశ్రమలు వికేషించి తీసివేసినవి.

ఆసాయంత్రము నాచేసిన యథోక్తానందములవలన ఆ ప్రతిని పుకొల్ప వలయు నని నేను ప్రాసంగికలేదు. అటులచే యవలయునని నాయుద్దేశమును గాను, పూర్వోక్త విషయము లు శ్రోతలకు వివేదిచి ప్రాచీన కాలయందలి భారతీయ సారి క్రామిక ప్రాశస్త్యము. దాని పునరుత్థానమునకు గల యావశ్య కత, సాధ్యాంశములు, కద్దరు ధరించి రాట్నము వడుకుడని

విన్నవించుట వ్యాపార వారమునందు నాటు కొన చేయుటయే నాయుత్తరముగా చేయవలెనని

జాతీయ స్వాతంత్ర్య విభాగము, స్వాతంత్ర్య కృషి కరణము, సంస్కరణము, సమయము నగు మామూలముగా చేయుటయే జాతీయముగా చేయుటయే, నిర్మాణ శక్తి గలగింప చేయు ప్రయత్నముచేయుటయే. అనియును గాను ప్రభుత్వమువారుగాని మాత్రం ధైర్యాన్ని ప్రాయముల ల వారి విషయములందు గాని అనూతన లేదు గానునుల కన్నడ స్థానము లేదు కాని ఈని తాంత్రికము నే నేమిరా కణవాదులను గూడ చాల మందికి సమగ్రము గానును లేదు అందుననే ప్రభుత్వమున రికి ప్రజాసేవకు సామర్థ్యము లేమిందు కలగవచ్చును.

(3) ఉపసంహారము - ప్రస్తావన సమయమునందు యుల హ్యూమనుండి భాగ్యవైరములను చేరువచి కొన్ని మాటలు యధోక్తియైతే అభియోగములను జేకొనుటకు సేవ బిడియముగ జేకొనుటకు లక్ష్యపించిన చెప్పవలసి యున్నది విలక్షణముగా నాయుభాగమును మొత్తమున ప్రోత్సల ముందులలో నెట్టి అప్రతి, అనూతన ప్రతికూలములకు లై తలపడిగాని యేమోత్ర చట్టి యభిప్రాయము గలిగించి గాని యుండ చేయ. అట్లుండినయే లేదు.

(4) అట్లుండిన పోలికలుగా క ఇ కలు మరెం గరొ యుండి పండును, వారిలో నెకరి నేరి నా నేరములు దృఢములైన అభియోగములను సాక్ష్యముగ కొని కాకుం గడిచే సేన ప్రభుత్వమునై అప్రతి ప్రతినిధిలను నేరము రుజువై నటు లెం జాతీయ నుడువు నున్నాన అట్లు అభియోగ కలు చేయ గలవు నేయనందుచేత నా యుభాగము ప్రోత్సల పట్ల యాభియోగము గలిగించిన ప్రయోజనము నాకు జాతీయ నే నెట్టికొను నుండునది జేయు కావలె నానవ్యక్తము.

(10) భౌగోళికతకు మైన స్వపక్ష పరపక్షాభిమానముల యు మధ్య సర్వమైన పొందిక లేక సామరస్యము చినకు భాజి గట్టింపు చేయునపుడు ఉన్నతమనీషియాలయము వెల్లం డించు భాగ్యవైరము రు కెల్లాలను పరమీశ్వరుడు ప్రసా దించుగాత.

ఆంధ్రజాతీయ విలేజ్ అప్రోవల్ కోక విజ్ఞాపన.

నేను చిరకాలమునుండి మన విలేజ్ అప్రోవల్ జీతములు అభివృద్ధిగలుగుటకు విషయమై గవర్నమెంటువారికి అనేక అప్లికేషన్లు, అనేక డిమాండ్లు చేసినను వెల్లె దాఖ్ చేసి విసికి వేసారి నప్పటికిని, సోదరగ్రామాల స్థానియులు కూడా ఆయాజ్ఞలలో మీటుగలదాగా తీర్మానములు పంపుకొనియున్నప్పటికిని అవి యన్నియు అన్వయోదనములు అయినవని విచారించితిమి కాని ఇటీవల గవర్న మెంటువారు కరణయో గవర్న మెంటు గ్రామముల కరణములకు అసిస్టెంటు కరణములకు సెల 1-కి రూ 15-0-0 న్ను నాకర్లకు రూ. 8-0 0 లు చొప్పున వృద్ధిచేసిరి. అందులో గ్రామమునందులకు గౌరవ ఉద్యోగముగా నుండ వలసియున్నదిని, జమిందార్ గ్రామోద్యోగములకు జమిం దార్లు ఇచ్చుకొనవలసివడిగానిగవర్న మెంటువారు ఇయ్యనక్కర లేదనిని కమిటీవారు రిపోర్టుచేసినందున ఆప్టెట్ యొ వృద్ధి అసిస్టెంటు దర్జిలాను హెడ్డు కరణముల జీతములు అభివృద్ధి విషయములోను జమిందార్ గ్రామోద్యోగముల విషయము లోను మునుముల వృద్ధివిషయములోను రివియూబోర్డువారివద్ద కున్న గవర్న మెంటు రివియూ కభ్యుడు ఖాన్ బహదూరు మహమ్మదు హాఖిల్లా సాహెబువారివద్దకు వెల్లె వారిని పరిపరిధముల ప్రార్థించితిని. ఇటీవల గ్రామమునందులకు సెల 1-కి రూ 15 మరకు వృద్ధిచేసినట్లును జమిందారి గ్రామోద్యోగాలకు జీతములు 1382 ఫసలీలగాయతు యీ క్రింది స్కేలుకనుసరించుచు వృద్ధిచేసితి మనియు ప్రకటించియుండితి కాని ఇం దు వల్ల జమిందార్ గ్రామోద్యోగములకు అభివృద్ధి జీతము రూ 8-0-0 లున్న వెద్దజీతము సెల 1-కి రూ 12-0-0 లుకంటేను హెచ్చించివుండలేదు. గ్రామనాకర్లకు సెల 1-కి రూ. 8-0-0 చొప్పున వృద్ధిచేసినట్టి కనుపించుచున్నది. వీరికి గవర్న మెంటుకు జమిందార్లకు వుభయములకు జవాబు చెప్పితివుండి, పని ఎక్కువగా నున్నప్పుడు గవర్న మెంటు గ్రామములలో పాటు అయిన ను సెల 1-కి రూ. 15-0-0 లు వృద్ధిచేసి

యుండలేదు. గవర్న మెంటు హెడ్డు క రణ ము లు జీత ములు రూ. 20, 25 లు వరకు వృద్ధిచేసినందున నేను డిమాండ్లు చేసినను వెల్లెనప్పడు, రివియూ కభ్యులు అరచేతిలో వైకుంఠమును చూపి మాకు సమాధానమును చెప్పి సంతోష పడలేదనిగాని కాంక్షిం మీటుకలలోగాని హెడ్డుకరణముల జీతముల వృద్ధిగంగలే తలపెట్టులేదు. ఇంతకున్న దురదృష్టమే కారణముగా నెందు టకు వీలైతేను వీటికినిటికి కొన్ని అవాంతర కారణము లున్న వని నేను ఊహించుచున్నాను. వీటిని మందు వ్రాసినను వాటిని గమనించి ఆప్రకారము సదుపాయములను చేసి మన విలేజ్ అప్రోవల్ వృద్ధిలోనికి రాగల రని నమ్ముచున్నాను.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము (1) జాతకము (మండలి) యొక్క చక్కలుగాని (2) పుట్టినతేది, జననకాల ఫలితముగాని (3) జాతకుని యొక్క జన్మ నామము, ప్రస్తుతపు కయస్సు, మాకు ఉత్తరము వ్రాయునపు యముగాని, ఈముటిలో నేదియో యొక్కటి మాకు పంపినయె డల, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాలోగ్యము, ధనసంపాద, ఆయురాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళత్ర సాఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంగతులు చా ఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రూ 1-4-0 లకు వి. పి. గా పం పెదము. ఈవ్రాసినసంగతులు శరీరా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయురాయము అభివృద్ధి, జన్మబోవు ప్రతిగతిర ఫలములు, అనగా, మహాదశ, అంతర్దశాఫలములు గల పూరా జాతకము, కాస్త్రసమ్యక్తముగా తయారుచేసి పంపెదము పూరా జాతకమునకు రూ 5 లు, అగును పూరాజాతకము వ్రాయించు కొనవారు రూ 2 లు, అభ్యాసము ముందుగా పంపలేదు అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా అభివృద్ధి తయారు చేసి తక్కిన రూ 5 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము మొత్తముమీద 1 సం॥ ౧౦ వరకు ముందు జరగబోవు ఫలములు వ్రాయుచు, సెలవారిగా 12 సెలల ఫలములు వివ రముగా వ్రాయుటకు వి. పి ఖర్చులతో రూ 1-4-0 లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మనామము గాని, మాకు పంపిన చాలను. జాతకమార్తాండము

మొదటిభాగము

జ్యోతిషమును ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈగ్రంథ ము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూభవిష్యద్వర్త మానఫలములు అతిసులభముగా తెలియును. కావలసిన వారికి వి. పి. ఖర్చులతో రూ 2-8-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

రెండవ భాగము

ఇది అమృతపూర్తికియి నిధముగా నున్నది. 300 పేజీలు. ఇందు లగ్న స్థులము, గ్రహస్థులము, భావస్థులము, వక్షుల ములు, పోదశవర్త, అష్టకవర్త, తాత్పర్యసూత్రముగా నుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదశ అంతర్దశాఫలములును, ఇంకను అనేక సంగతులతో మిక్కిలి సులభమైన అత్యద్భుతముగా వ్రాయ బడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సాము వాపసు చేయుదుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు ధరఖాస్తులు చేసినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపెదము దీనివల పోస్తుఖర్చులు గాక రూ 2-0-0-0 లు. ఆలస్యమైనవో ప్రతులు దొరకవు.

ఆ కల్ల వెంకట శాస్త్రి. గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)

హిందూ దేశ చిత్రము

(1) రెండవ భాగము, మూడవ భాగము

ఇవి రెండును విజయనగరము మహారాజు కా లేజ వ్రాసిన రుగు ఎమ్. మొకటరంగయ్య ఎమ్. ఏ., గారిచే వ్రాయ బడినవి.

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మదరాసు.

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras.

పెన్సిల్లు! మన దేశములో చేసిన పెన్సిల్లు!!

పెన్సిల్లు, సామంతులు, చనివేల్తులు సమస్తము మనదేశములోనివే.

“దేశములోని ప్రజలు బ్రతికి నుఖించవలెనంటే దేశములోచేసిన వస్తువులు కొనండి”

పూ కొవీ పెన్సిలు దేనికిని తీసిపోదు. (3462)

ఒకరూపాయి పంపిన అన్నిరకములు గల నమూనాకట్ట పంపబడును.

ఏజెంట్లు - ఎ. యస్. రెడ్డి & సోన్, బంగ్లూ (సెల్లూరు, గయూరు, కృష్ణా, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గజపాడుజిల్లాకు) వ్యాపారదారులకు ప్రాంబంకి. మదరాసు పెన్సిలు ప్యాక్టరీ, వామర్రునుపేట పోస్టు, మదరాసు.

చదివినా ఉండు! మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల సేల కొనలేదు?

1. ల. కామయ్య కిన్నెరమాట్రెయిచే గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు రోగులకు అతిశ్రద్ధిపీకరముగ నున్నది కె. కె. పిళ్ళావ్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్లబజారుపేటి రంగూను, బర్హా.

2. కామయ్య వర కిన్నెరమాట్రెయిచే నలుగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా నాశనచేయును. 250 కలం మాత్రముగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

జిల్లలకు, తులనాచ, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు ఔషధము.

మొదలు ఎప్పుడైనా ను ప్ర, లలచేడిమి, మలబద్ధకము, ఆకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగము, కృష్ణవర్ణము, క్షీణవర్ణము మున్నగువ లిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధిక్రమ నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటిక గొప్ప వర్ధమానము. 20 దినముల ఔషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

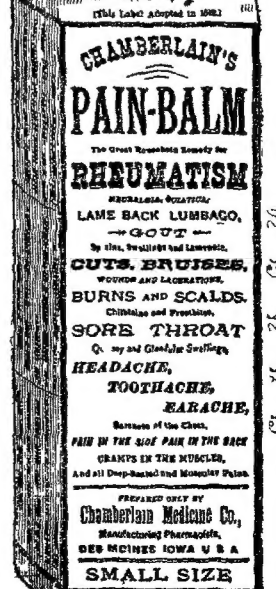
ముఖ్యగమనిత - మ కారాదారుల సౌకర్యార్థమై వాగుకోరుటచే మద్రాసు, సెం 381 కంబు కెటిసిధిలో మా ప్రాంచిని తెలియజేయు తప్పక ఎల్లరు ప్రాంతాహ మోగ కోరెదము. వి. పి ఆర్లలు మద్రాసు ప్రాంచినిండి పంపబడవు.

(594) వాళ్ళపు వెంకటాచల వండితులు శ్రీశ్రీతారాసువ వైద్యశాల మైసూరు.

చేంబర్లెన్ గారి చెయిన్ బామ్

వాత సుపులు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు, తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి, నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును.

CHAMBERLAIN'S PAIN-BALM

THE GREAT RHEUMATIC Remedy for RHEUMATISM, NEURALGIA, MIGRAINE, LAME BACK, LUMBAGO, BRUISES, CUTS, BRUISES, SCALDS, SORE THROAT, HEADACHE, TOOTHACHE, RABIES.

Chamberlain Medicine Co., SMALL SIZE

జాబులు

భిద్దరు - మోసము

అంగలూరు జాతీయ పరిశ్రమాలయమునందు సీమనూలు గాని, మిల్లు నూలుగాని యంతమాత్రమును వాడుటలేదు. భిద్దరు బట్టలవర్తకులకు అమ్ముటగూడలేదు. కాని రాజమండ్రి, బందరు మున్నగుచోట్ల "అంగలూరు బట్టల"ని, కత్తీబట్టల నమ్ముచున్నటుల వినుచున్నాము. ఎంతమాత్రము నమ్మవలదు. మా గ్రామవాసులలో నొక రిద్దరు కత్తీబట్టలను తెప్పించి, నేయించి భిద్దరిగూడ అమ్ముచున్నటుల వినుచున్నాము. మాసంఘపు ముక్తయు, కార్యదర్శి సంతకమును లేని బట్టలు మా పరిశ్రమాలయమున తయారు చేయబడలేదని నమ్ముడు. మాసహాకుడు.

ఆ. రామశాస్త్రిలు

సైకటరి.
జాతీయ పరిశ్రమాలయం.
అంగలూరు.

శ్రీశ్రీకాంత్ గెనుసంఘము, నెల్లూరు

ఈనెల తేదీ 11 శ్రీశ్రీకాంత్ గెనుసంఘము సామాన్యసభ శ్రీశ్రీకాంత్ గెను కార్యాలయమున జరిగినది. ఈ సందర్భమునకు యుగిండివారలు సంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు యెన్నుకొనబడిరి.

- అధ్యక్షురాలు : శ్రీమతి-తిక్కవరపు - గుడవనమ్మగారు
- కార్యదర్శి : పొణకా - కనకమ్మ
- కోశాధికారి : జొడ్డు, శేషమ్మగారు
- కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులు : కందాడి-యతిరాజమ్మగారు, ఓరుగంటి మహాలక్ష్మమ్మగారు, సిగుమర్తి కృష్ణబాయిగారు, విస్సాలక్ష్మిదేవమ్మగారు.

పొణకా కనకమ్మ,
కార్యదర్శి

తిక్రియేషన్ క్లబ్బు-గుడివాడ(కృష్ణాజిల్లా).

క్రికెట్ క్రీడలయిన కోభశాద్రినాడుగారి స్మరణచిన్నముగ స్థాపించబడిన 'బాడ్మింటన్ పోటీలటలు' 1922 సంవత్సరం 7 వ తేదీన ఆరంభమగును. ఇందుకు, చెన్నరాజధానిలోని అన్ని స్కూళ్లనుండియు, క్లబ్బులనుండియు ప్రత్యేకము రావచ్చును. గెల్పొందిన సంఘమువారికి, ఒక చక్కనిరజితపాత్రము ఒక సందర్శనకాలము ఉంచుకొని తిరిగి మాసంఘమునకు పంపువీర్పాటుమీద నొసంగబడును. విజయలు, ప్రత్యేకముగ రి రజతపత్రములతో బహూకరింపబడును. ఈవిధమున ఓడిపోయినవారికి 5 బాటులుయ్యబడును. గుడి-0-0ల ప్రవేశమునుతో దరఖాస్తులు యీనెల 29 వ తేదీలోగా కార్యదర్శికి జేరవలెను. ఇతరనిబంధన కాగితములకు కార్యదర్శికి వ్రాసినబడయ్యలదు.

గుడివాడ } ల|| గోకన్నేశ్వరరావు,
17-4-22 } కార్యదర్శి.

జాతీయవారము, పాలకొండ,

ఈనెల రిక డేజీ శ్రీరామనవమినాడు మాతాతాకాప్రచారకు లందరు పాలకొండలో లమావేళమై జాతీయ డిక్షనరీ కార్యకలాపమును ఉత్సాహముతో (పాఠభింబి). ఉపవాసములు, భజనలు భిద్దత నమ్ముటకాంగ్రెసు, భ్యులను తేప్పట స్వర్యానిధికి కానుకలను వనూలుచేయుట మున్నగు విధులు ఉచితరీతిని నిర్వహింపబడెను. సాయంకాలము శ్రీసీతారామ స్వామి ఆలయమున తురవాసులుచేరి దాస్యకార్యద్యవిముక్తి కై పరమపురుషుని పదవిసములు ధ్యానించి ప్రార్థించిరి. మహాత్మునకు ఎరవాడ జనులుతో అవసర సమీపాయములు నిరాకరింపబడి గొప్పఅనచారము జరుగుచుండుట సామాన్య మానవత్వమునకు భంగకరమనియు బ్రిటిష్ జాతీయ సాంప్రదాయమునకు కళంకకాయక మనియు సభ్యులు అభిప్రాయించిరి. పాస్టరు సమావేశ మాచనలు తుడుపుటలకు ఆకాభంగకరములనియు రాజప్రతిజ్ఞలకు భిన్నములనియు తమ యసమృద్ధిని వెల్లడించిరి.

జేతభక్తులతో గూడి వారిభక్తులు కొందరు జాతీయగీతములు బాడుచు నగరసంకీర్తనము గావించిరి. రాట్టములు మగ్గములు నెలకొల్పటకు విరాళములను వనూలుచేయుచున్నారు. తాయాకాసంఘసభ ఈనెల 25 వ తేదీని సంగంబలో కూడును.

శ్రీ తిలకు జాతీయ విద్యాలయము-తిలకుపేట
నెల్లూరు
విజ్ఞప్తి

వైజాతీయ విద్యాలయపు భర్తకర్తలుగా నుండి యుండిన శ్రీయుతులు ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్య తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగార్లు, వారుచేసిన కాంగ్రెసు సేవాఫలముగ కారాగృహమునకు బోవు సందర్భమున మమ్ము విద్యాలయకార్యములను నిర్వహించుకొనుచుండవలసిన దని ఏర్పాటు చేసివారు పూర్వము వివేకానందవిద్యాలయము, దేవయ విద్యాలయము అనుచేర్చ బరగుచుండిన విద్యాలయమే ప్రస్తుతపు జాతీయ విద్యాలయము. విద్యాలయమునకు కట్టడమునకేమి, తదితర విధముల కాళ్ళవరికి సేర్పరచుట మాన గు సేర్పాటులకై విశేష ధన మెంతయు సవసరము. ఈసందర్భమున శ్రీయుత రేచాల నుండరరామరెడ్డిగారు విద్యాలయము కట్టడమునకుగాను స్టాక్ వాపును పేటలో నున్న వారిలోటయందు కొంతభూము నీయ నంగీకరించి యున్నారనటయు, అల్లూరు నివాసులు శ్రీయుత నూకలపాటి రామరెడ్డిగారు కెండు యకరముల చుగానిభూమియు నొక్కసందర్శనము అందుమీది ఫలితము నొసంగనొప్పుకొన్నారనటయు మీకు తెలుపుటకు భావ్యముగా నుండునని తెలుపుచున్నాము. శ్రీయుత తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారును ఈ సందర్శనము జనవరి మాసముందు విద్యాలయమునకుగా వేయి రూప్యముల విరాళమును వేసియున్నారు. భవాభ్యులును. ఉతారులును నగు తమవంటివారు ఈధర్మకార్యమునకు నాదరము జూపి ఈ యుద్యమమును జయప్రథము చేతురుగాక యని వేడుచున్నాము.

దయచేసి మీ విరాళమును త్వరలో విద్యాలయపు కార్యనిర్వాహక సభయందొక్కరగు శ్రీ కొమాండూరు వీరరాఘవాచార్యులుగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్., (నెల్లూరు) గారిచేర పంపుదురని విన్నపము.

మేనకూరు సీతారామి రెడ్డి
కొమాండూరు వీరరాఘవాచార్యులు
ఇంగున శ్రీ కృష్ణయ్య

“కాంతామదహరణి”

అను యునానీ వైద్యశాస్త్రప్రకారము తయారయిన ఇంగ్లీషుపుష్టికి దివ్యమైన రేహ్యము. దీనిని నేపించుటచే, నిస్సత్తున, రేపనక క్రితేపండుట, స్వప్నముందు స్థలము, రతిలో శీఘ్రస్థలము, కాళ్ళుచేతులు లాగుట, పోగొట్టి నిత్యయావనముఖము నిచ్చును. నీ గృహముందు యేల సిగ్గు పడెదవు? దీనిని నేపించి స్వర్గముఖములను పొందుము. పథ్యములేదు. పరీక్షచేసి చూచిన మీకే తెలియును. నెల 1 డబ్బా 4-0-0 ఆంధ్రప్రతికా చదువకులకు నూపు 3-0-0 మాత్రమే. తామరమందు:- నేడే తామర, గజచర్మము, తామరలకు ఆమెఘము నెల డబ్బా 0-8-0 ది రెడ్డి అందు కంపెని, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా) [3888]

THE
Kalapatharu Ayurvedic Works
FOUND AND DIRECTED BY
MAHAMAHOPADHYAYA KAVIRAJ,
GANANATH SEN, SARASWATI M.A., L.M.S
Are you in the Full Glory
OF
Manly Strength (3849)
If not you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and Manly Power
Try Brisha Joga
Prepared on the basis of the Makaradhwaj, Gold, Musk, Etc., in assimilable form
It Guarantees Results
It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of SUPERB-MANHOOD.
Price one Phial (to last 30 days)
Rs. 6-4 Per V. P. P. Rs 6-10.
94, Gray Street, CALCUTTA

మహాత్మాగాంధీ వెండిపత్రకములు

త్వరపడుడు త్వరపడుడు

అమృతమునకు తయారుగా నున్నవి. అప్పటమైన వెండితో చేయబడిన పత్రకములు తయారుగా నున్నవి. ఒకప్రక్కనే మహాత్మా గాంధీగారి ప్రతిమయు మరియొకప్రక్కనే చరక లేక లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకు గారి ప్రతిమయు వలదు. బహు అందముగా నుండును.

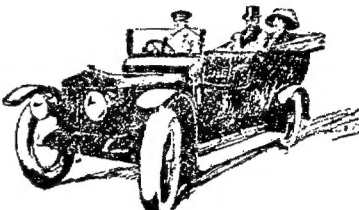
1-కి ధర రు. 1, 12-కి రు. 11-4-0 144-కి రు. 182.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము

అన్ని తెగలవారికి కావలసిన బంగారు వెండిపత్రకము మద్ద సిద్ధముగా నున్నవి.

డిమ్మిడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి
(1842) అందు కంపెని, నగలనర్తకులు
చై నాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈపాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గెన్నర్ల మెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస దొరకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రు. 16 లు చొప్పున క్లాసిఫైచవలెను. (11)
GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.
Post Box No. 1004, Kilpauk, Madras

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జన్మనీ గారడీ, యోగదృష్టి వాస్తవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేజీ తమాసాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో వనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యాలరంటి యిచ్చుచున్నాము. దీని నెల రూ 4-0-0 లు. (2115-6888) పి. ఆర్. జనార్దనసామయ్య, ఇంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

తెలకుష్టులకు పూదీయెన

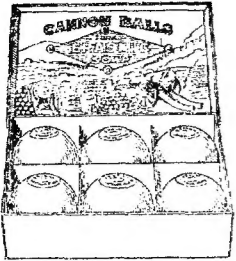
జోషదము
చర్మముపైన యుండు తెలమచ్చలు వైపుత వలన 3 దినములలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు ప్రైకము వాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి. తో సహా రు. 8 లు. ఈ త్రరములు అంగభావలో వ్రాయవలెను. (3430) The Aryan Nursery, P.O. Kamtau Darbhanga.

తామర తెలము

తామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు వేలకువేలు డబ్బాలు చిక్రయము నెల 0-6-0. రాజరాణి గుర్తుల తామరతెలము పూతిసాశకము లగు చాల మంచిమందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది. అనేకయెండ్రనుండి యున్న తామర వాలులైన సాయలు కాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారు. దీనిని రాచిన మంటయొంది. చర్మము నలు వెక్కదు. అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి. మదరాసు.

ERASMIC

(3498)

ఎరాస్మిక్ కాన్ బాల్స్ సబ్బు

ఏదో ఒక గబ్బునవాడి, గంకల్స్ కానికీ, 1000 మార్క్, ఇంక ఎక్కువ పర్యాయములో మీరు మీ దేహసౌందర్యమును కాగుచేయుచుండుట, లేదా పాడుచేయుచుండుట.

ఎరాస్మిక్ కాన్ బాల్స్ సబ్బు చర్మమునకు మంచి ఆహారము. చర్మమునదలి విషములను తుద్రవఱచి, ఎక్స్ డ్స్ కైనా చర్మము ఎక్కువకాలితో ప్రకాశించుటలు చేయగలదు. చర్మము మంటలేకుండ, చల్లగా నుండును. (ఎఫ్)

ఈ మాదిరి సబ్బులను జూచి మోసపోకును!
అన్ని చోట్ల విక్రయించబడుచున్నది.

(3398) భారతీయులదే.

సుప్రసిద్ధ లైన ఋషులచే కనిపెట్టబడినది.

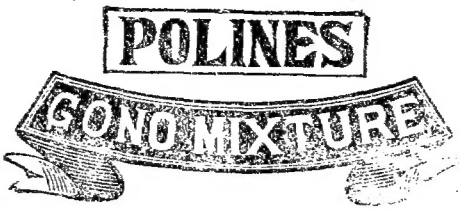

అన్ని వయసులలోను వాడుటకు తగిన బలవర్ధక ఔషధము. నరములకు బలమును, మనస్సుకు వికాసమును గలిగించును. చిత్తచాంచల్యమును వఱపును పోగొట్టి, అద్భుత జ్ఞాపకశక్తి నిచ్చును. మిక్కిలి గుణము నిచ్చును.

దీనిని అన్ని దీర్ఘవ్యాధులకును బలహీనులకు వాడవచ్చును. అజీర్తికూడ ఇది మంచిగుణ మిచ్చును. బుడ్డి 1-కి ధర 1-8-0, 12 బుడ్లకు 16-8-0. వర్తకులకు ప్రత్యేకపు టోకు ధరలు గలవు.

The Hindu Medicine,

109 Harrison Road, P.Box No. 841, Calcutta.

18 సంవత్సరముల నుండి చాల ప్రసిద్ధి జెందినది.

ఈ ఔషధము గ వేరియూ మొదలగు అన్ని విధములైన నెగరోగములకు గ్యాంట్ గా చెప్పబడినది. ఇది సుప్రసిద్ధమైన వనమాలికలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక మోతాదు సేవించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని అపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చేయును. ఇంతకు మించి వ్రాయబనిలేదు. ఒక సీసామందు తెప్పించుకొని సేవించినపిదప రోగులకే అనుభవముమీద గుణమును తెలియగలదు. పోస్టుచార్జితో సహా బుడ్డి 1 కి రు 3-7-0 రెండింటికీ రు 6-10-0 మూడింటికీ రు 9-12-0 మాత్రమే.

[8458] ఉత్తరములు యింగ్లీషులో వ్రాయుట యుచితము

D. polines & Co

Chemists, No. 5 Hatimohan Roy Lane Calcutta

చలిజ్వరమునకు తగిన ఔషధము

ఇది కంతుజ్వరము, చలిజ్వరము, జ్వరగడ్డ, ఇన్ ఫ్లూ ఎంజా, రక్తము లేకుండుట, మున్నగు వ్యాధులకు దివ్య ఔషధము. పిత్త, ప్రాణములను కలుగజేయు కైవసా యిందులో చేరుట లేదు. (వెస్సుసిరైజర్ అను పుత్రికా దాక్టరు వాగను అను ఆయన కనిపెట్టిన పద్ధతి ప్రకారము హిమవత్సరమునందు వుత్పత్తియగు ఓషధులచే తయారుచేయబడినది. చేతులేదు. మైకము పిత్తములను కలుగజేయదు. బలహీనులకు, గర్భిణీస్త్రీలకు కూడ దీనిని నిర్భయముగా వాడవచ్చును. బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0 మద్రాసు కెమిక్స్ ఇండస్ట్రీసు లిమిటెడ్,

(2) నెం 22 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

భృంగామలక తైలము

(వైద్యచింతామణి)

భృంగామలక తైలము :- బిళ్ళుకు మర్దనచేసినను

ముక్కులో ప్రవేశింపఁచును గత్యము చేసినను

రోగోగములను బోగొట్టును.

భృంగామలక తైలము :- తలకు పట్టించిన కంటి

రోగములను బోగొట్టును.

భృంగామలక తైలము :- అపస్తరరోగమును ఉన్నాద

రోగమును, కపరోగములను బోగొట్టును.

భృంగామలక తైలము :- తల వెండ్రుకలను తుమ్మె

దలంబి నల్లగా చేయును.

4 బొట్టుల సీసా వెల రూ 1

1 సీసా " " 3

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు అచంట లక్ష్మీపతి, బి. ఎ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)

19, హాంస్ రోడ్,

మాంబు రోడ్ - మదరాసు.

(బుధ)

వనోషధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుద్ధతను పోగొట్టుట

యందు చేకర్చుక గాంచినది. ధర 1-10-0

ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు

తీచితముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము వి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనసవాడీ, బొంబాయి

ఎ యి లే న్ బ ర్గు

(3385)

క్రాడు ఆయిల్ ఎంజినులు

"ఎఫ్" టైపు. పరిమాణము 6-100 హెచ్. సి.

ఇప్పుడున్న పవరు ఎంజినులలో కెల్ల సులభమైనది, ధర తక్కువది.

ఎంజినులో చిక్కులేమియు నుండవు. సులభముగా నుండును.

పనిని నమ్మకముగా ఆగకుండా చేయును. ఎంజినులోని వివిధాంగములు చాల మంచిది, ఖర్చుతక్కువ, మిక్కిలి నమ్మకమైనవి.

చాల డబ్బు పెట్టికొను పెద్దపెద్ద ఎంజినులలో సమానమైనది. డబ్బు దండుగలేదు.

10-12 హెచ్. సి. మామూలుధర రూ 2045 ప్రత్యేకపుధర రూ 1842

20-24 " " 2909 " 2618

"డెన్ట్" వర్జిల్ ఎంజినులచే నడిపింపబడు పోర్టబుల్ పంపులు.

214 హెచ్. సి. ఎంజిను పరిమాణము 6 హెచ్. సి. పంపు ఒకనిమిషమునకు 330 గాలనులు

216 " ఎంజిను పరిమాణము 8 హెచ్. సి. పంపు ఒకనిమిషమునకు 457 1/2 "

218 " ఎంజిను పరిమాణము 10 హెచ్. సి. పంపు ఒకనిమిషమునకు 622 1/2 "

WIELE & KLEIN

Importers, Manufacturers' Representatives, Agents and General Merchants,

MOUNT ROAD, MADRAS.

Telephone 248.

Telegrams : "KLEINCO," MADRAS.

వైద్యరత్న పండిత

డి. గోపాలాచార్యగారి

రక్తమును వృద్ధిజేయును

మేహవాత నొప్పులను బోగొట్టును

అన్ని విధములగు బలహీనములను ఆణిమును

పొందురోగులకు మంచిది

గుండెదడను నివారణ జేయును

గర్భ కారక ములను దరమును

బాలరతు గర్భిణీలకు సుత్రము (1045)

చనుబాలను వృద్ధిపరచును

మూర్ఖులకు మంచిది

మెదడుకు బలమును గలగ జేయును

నరములకు శక్తిని పెచ్చించును

విద్యార్థులకు (పాణమిత్రము

ప్రాణశక్తిని పెచ్చించును

క్షయరోగులకు మిగుల మంచిది

కాసరోగులకు అమృతము

గుండెకాయకు మిక్కిలి కలము నిచ్చును

ఉపిరితిక్తులకు ఆధికములగు జేయును

ఉబ్బసరోగులకు మిగుల హితము

వెల బుడ్డి 1-కి రూ 3-4-0.

ప్యాకింగు పాట్టజీ ప్రత్యేకము.

క్యాటలాగు ఉచితము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

41, అచారప్పన్ నిధి, జి.టి. మదరాసు.

తంజిలూరుము : (బుధ

పండిట్ - మదరాసు.